

§ 158

Parlamentariska kommitténs slutrapport 2023–2026

Ks/2026:196 000

Sammanfattning

Den parlamentariska kommittén som arbetat under perioden april 2023 till mars 2026 har avslutat sitt arbete och överlämnat sin slutrapport daterad 2026-03-13.

Beslutsunderlag

Parlamentariska kommitténs beslut 2026-03-13 § 19
Parlamentariska kommitténs slutrapport 2023–2026 med tillhörande handlingar 2026-03-13
Kommunalrådsyttrande enligt nedan
Oppositionsrådsyttrande enligt nedan

Kommunalrådets förslag

Kommunalrådet Mona Forsbergs (S) yttrande 2026-05-20 med förslag till kommunstyrelsens beslut:

Förslag till kommunfullmäktige

- Parlamentariska kommitténs slutrapport 2026-03-13 godkänns med de förslag till beslut som framgår av rapporten med undantag för punkterna avseende förändring av nomenklaturen.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda parlamentariska kommitténs förslag avseende förändring av nomenklaturen i kommunen. Utredningen ska redovisa kostnader, arbetstid och möjlig tidsram samt belysa hållbarhetsaspekter, särskilt kopplat till produkters livslängd och behov av utbyte. Uppdraget redovisas till kommunfullmäktige senast mars 2028.

Oppositionsrådets förslag

Oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) yttrande 2026-06-05 med förslag till kommunstyrelsens beslut:

Förslag till kommunfullmäktige

- Parlamentariska kommitténs slutrapport 2026-03-13 godkänns med de förslag till beslut som framgår av rapporten med undantag för punkterna avseende förändring av nomenklaturen, mandatpe-

riodens längd för nämnder och bolag samt antalet ledamöter i kommunrevisionen.

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda parlamentariska kommitténs förslag avseende förändring av nomenklaturen i kommunen. Utredningen ska redovisa kostnader, arbetstid och möjlig tidsram samt belysa hållbarhetsaspekter, särskilt kopplat till produkters livslängd och behov av utbyte. Uppdraget redovisas till kommunfullmäktige senast mars 2028.
- Antalet ledamöter i kommunrevisionen minskas från 15 till 9 ledamöter.
- Jönköpings kommun inför 2-åriga mandatperioder för nämnder från och med efter valet 2026, med start 2027-01-01.
- Jönköpings kommun inför 2-åriga mandatperioder för bolag från och med efter valet 2026, med start vid ordinarie bolagsstämma 2027.

Kommunstyrelsens behandling 2026-06-09

Yrkanden

Kommunalrådet Mona Forsberg (S) reviderar sista meningen i sitt förslag vilken får följande lydelse: ”Uppdraget redovisas till kommunfullmäktige senast juni 2027”.

Oppositionsrådet Andreas Sturesson (KD) lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Johan Edvardsson (SD) och Anders Jarl (M) yrkar bifall till oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) förslag.

Julia Löf (V) och Malin Skreding Hallgren (MP) yrkar bifall till kommunalrådet Mona Forsbergs (S) förslag.

Protokollsanteckning

Sylve Gunnarsson (C) låter till protokollet anteckna följande: ”Jag ser att ursprungligt förslag från Parlamentariska kommittén är det bästa med ett förtydligande att vi avsåg en stegvis utfasning av utrustning med märkning Tekniska kontoret. Jag förstår att det finns en oro för kostnader gällande ommärkning från Tekniska kontoret till kommunens standard. Detta ser jag inte som något problem då det bör ske när ny utrustning m.m. köps in. Alltså inte någon ommärkning utan stegvis utfasning. Gällande övrigt arbete vid förändringar av nomenklaturen har vi fått uppskattningar från kommunens tjänstemän att det är en mindre tidsåtgång vilken jag anser att är rimlig.”

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på kommunalrådet Mona Forsbergs (S) förslag respektive oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) förslag och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt kommunalrådet Mona Forsbergs (S) förslag.

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning godkänns:

Ja-röst för bifall till kommunalrådet Mona Forsbergs (S) förslag.

Nej-röst för bifall till oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) förslag.

Upprop förrättas och röster avges på sätt som anges nedan:

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Andreas Persson (S)	X		
Harriet Rosqvist (S)	X		
Hans-Lennart Stenqvist (S)	X		
Julia Löf (V)	X		
Ann-Marie Hedlund (L)	X		
Malin Skreding Hallgren (MP)	X		
Oscar Svensson (M)		X	
Anders Jarl (M)		X	
Helene Hellström (M)		X	
Kristian Aronsson (SD)		X	
Johan Edvardsson (SD)		X	
Andreas Sturesson (KD)			X
Gabriella Lönn (KD)			X
Rikard Bunnvik (C)	X		
Mona Forsberg (S)	X		
Summa	8	5	2

Kommunstyrelsen har alltså med 8 ja-röster mot 5 nej-röster, 2 ledamöter avstår från att rösta, beslutat enligt kommunalrådet Mona Forsbergs (S) förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktiges beslut

- Parlamentariska kommitténs slutrapport 2026-03-13 godkänns med de förslag till beslut som framgår av rapporten med undantag för punkterna avseende förändring av nomenklaturen.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda parlamentariska kommitténs förslag avseende förändring av nomenklaturen i kommunen. Utredningen ska redovisa kostnader, arbetstid och möjlig tidsram samt belysa hållbarhetsaspekter, särskilt kopplat

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

till produkters livslängd och behov av utbyte. Uppdraget redovisas till kommunfullmäktige senast juni 2027.

Det antecknas att oppositionsrådet Andreas Sturesson (KD) och Gabriella Lönn (KD) ej deltar i beslutet.

Reservationer

Oscars Svensson (M), Anders Jarl (M), Helene Hellström (M), Kristian Aronsson (SD) och Johan Edvardsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) förslag.

Kommunfullmäktiges behandling 2026-06-17

Yrkanden

Mona Forsberg (S), Joakim Dahlström (M), Samuel Godrén (SD), Agnetha Lundberg (SD), Gabriella Lönn (KD) och Julia Löf (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Oppositionsrådet Joakim Dahlström (M) yrkar, med instämmande av Samuel Godrén (SD) och Agnetha Lundberg (SD), på följande ändring:

- Antalet ledamöter i kommunrevisionen minskas till 9 ledamöter.

Oppositionsrådet Joakim Dahlström (M) yrkar, med instämmande av Samuel Godrén (SD), Agnetha Lundberg (SD) och Gabriella Lönn (KD), på följande två tillägg:

- Jönköpings kommun inför 2-åriga mandatperioder för nämnder från och med efter valet 2026, med start 2027-01-01.
- Jönköpings kommun inför 2-åriga mandatperioder för bolag från och med efter valet 2026, med start vid ordinarie bolagsstämma 2027.

Oppositionsrådet Andreas Sturesson (KD) yrkar, med instämmande av Gabriella Lönn (KD) och Julia Löf (V), på följande ändring:

- Att fastställa att kommunrevisionen ska bestå av 15 ledamöter.

Ingvar Åkerberg (L) yrkar, med instämmande av Anders Hulusjö (KD), att parlamentariska kommitténs slutrapport 2026-03-13 godkänns.

Protokollsanteckning

Sylve Gunnarsson (C) låter till protokollet anteckna följande: ”Jag ser att ursprungligt förslag från Parlamentariska kommittén är det bästa med ett förtydligande att vi avsåg en stegvis utfasning av utrustning med märkning Tekniska kontoret. Jag förstår att det finns en oro för kostnader

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

gällande ommärkning från Tekniska kontoret till kommunens standard. Detta ser jag inte som något problem då det bör ske när ny utrustning m.m. köps in. Alltså inte någon ommärkning utan stegvis utfasning. Gällande övrigt arbete vid förändringar av nomenklaturen har vi fått uppskattningar från kommunens tjänstemän att det är en mindre tidsåtgång vilken jag anser att är rimlig.”

Beslutsordning

Ordföranden ställer först respektive ändringsyrkande under proposition. Härefter ställs huvudförslagen mot varandra. Därefter ställs de två tilläggsyrkandena under proposition.

Ändringsyrkanden

Ordföranden ställer först oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) ändringsyrkande under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutat att avslå ändringsyrkandet.

Ordföranden ställer sedan oppositionsrådet Andreas Sturessons (KD) ändringsyrkande under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutat att avslå ändringsyrkandet.

Huvudförslagen

Ordföranden ställer de två huvudförslagen – kommunstyrelsens förslag och Ingvar Åkerbergs (L) yrkande – under proposition och finner att kommunfullmäktige antagit kommunstyrelsens förslag.

Tilläggsyrkanden

Ordföranden ställer oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) två tilläggsyrkanden under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutat att avslå tilläggsyrkandena.

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning godkänns:
Ja-röst för avslag till oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) två tilläggsyrkanden.
Nej-röst för bifall till oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) två tilläggsyrkanden.

Upprop förrättas och därvid avges 42 ja-röster mot 37 nej-röster, 1 ledamot avstår från att rösta, 1 ledamot är frånvarande, på sätt som framgår av omröstningslista nr 5.

Kommunfullmäktige har beslutat att avslå oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) två tilläggsyrkanden.

Kommunfullmäktige har därmed beslutat enligt kommunstyrelsens förslag.

Kommunfullmäktiges beslut

- Parlamentariska kommitténs slutrapport 2026-03-13 godkänns med de förslag till beslut som framgår av rapporten med undantag för punkterna avseende förändring av nomenklaturen.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda parlamentariska kommitténs förslag avseende förändring av nomenklaturen i kommunen. Utredningen ska redovisa kostnader, arbetstid och möjlig tidsram samt belysa hållbarhetsaspekter, särskilt kopplat till produkters livslängd och behov av utbyte. Uppdraget redovisas till kommunfullmäktige senast juni 2027.

Reservationer

Alla tjänstgörande inom Moderaterna och Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet att inte anta oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) ändringsyrkande.

Alla tjänstgörande inom Kristdemokraterna och Vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet att inte anta oppositionsrådet Andreas Sturessons (KD) ändringsyrkande.

Alla tjänstgörande inom Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet att inte anta oppositionsrådet Joakim Dahlströms (M) två tilläggsyrkanden.

Ingvar Åkerberg (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen
Finanschefen
HR-direktören
Nämnderna
Kommunrevisionen
Parlamentariska kommittén

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Voteringsresultat

Mötesdatum: Kommunfullmäktige 2026-06-17

Ärende: § 158 Parlamentariska kommitténs slutrapport 2023–2026

Antal Ja: 42	Antal Nej: 37	Antal Avstår: 1	Antal Frånvarande: 1
---------------------	----------------------	------------------------	-----------------------------

Tid: 16:24

Omröstningslista nr. 5

Plats	Parti	Namn	Funktion	Röstat
1	(S)	Mona Forsberg	Ledamot	Ja
2	(S)	Andreas Persson	Ledamot	Ja
3	(S)	Lynn Carlsson	Ledamot	Ja
4	(S)	Mikael Rydberg	Ledamot	Ja
5	(S)	Elin Rydberg	Ledamot	Ja
6	(S)	Christopher Rydell	Ledamot	Ja
7	(S)	Åsa Liborn	Ersättare	Ja
8	(S)	Jackline Musasizi	Ledamot	Ja
9	(S)	Berith Gustafsson	Ledamot	Ja
10	(S)	Dan Mattsson	Ledamot	Ja
11	(S)	Susanna Rydell	Ersättare	Ja
12	(S)	Anna Carlsson	Ledamot	Ja
13	(S)	Anne-Mari Helmersson	Ersättare	Ja
14	(S)	Carina Sjögren	Ledamot	Ja
15	(S)	Martin Karlsson	Ledamot	Ja
16	(S)	Hans Holtz	Ersättare	Ja
17	(S)	Gabriel Marko	Ledamot	Ja
18	(S)	Ingrid Johansson	Ledamot	Ja
19	(S)	Karin Widerberg	Ledamot	Ja
21	(S)	Harriet Rosqvist	Ledamot	Ja
22	(S)	Lars Stråth	Ledamot	Ja
23	(S)	Margareta Stråth	Ledamot	Ja
24	(S)	Ifrah Kirih	Ledamot	Ja

Tid: 16:24

Omröstningslista nr. 5

Plats	Parti	Namn	Funktion	Röstat
25	(C)	Ann-Marie Nilsson	Ledamot	Ja
26	(C)	Sylve Gunnarsson	Ledamot	Ja
27	(C)	Lena Sumedrea	Ledamot	Ja
29	(C)	Eva Persson	Ledamot	Ja
30	(C)	Ingegerd Wetterlind	Ledamot	Ja
31	(C)	Rikard Bunnvik	Ledamot	Ja
32	(L)	Ingvar Åkerberg	Ledamot	Ja
33	(L)	Anna-Karin Carstensen	Ersättare	Ja
34	(L)	Fredrik Nordenankar	Ledamot	Ja
35	(V)	Julia Löf	Ledamot	Ja
36	(V)	Carin Wiberg	Ledamot	Ja
37	(V)	Johanna Bergström	Ersättare	Ja
38	(V)	Alexandra Lann	Ledamot	Ja
39	(V)	Daniel Lundberg	Ersättare	Ja
40	(MP)	Robin Hansson	Ersättare	Ja
41	(MP)	Mats Weidman	Ledamot	Ja
42	(MP)	Bob Lind	Ledamot	Ja
43	(M)	Joakim Dahlström	Ledamot	Nej
44	(M)	Christina Björkhag	Ersättare	Nej
45	(M)	Björn Johansson	Ersättare	Nej
46	(M)	Cecilia Löf	Ledamot	Nej
47	(M)	Peter Jutterström	Ledamot	Nej
48	(M)	Tobias Melin	Ledamot	Frånvarande
49	(M)	Rebecka Jarl	Ledamot	Nej
50	(M)	Oscar Svensson	Ledamot	Nej
51	(M)	Kamran Sairafi	Ledamot	Nej
52	(M)	Eric Sjöberg	Ersättare	Nej
53	(M)	Bengt Regné	Ledamot	Avstår
54	(M)	Anders Jarl	Ledamot	Nej
55	(M)	Britt-Marie Nordholts	Ersättare	Nej

Tid: 16:24

Omröstningslista nr. 5

Plats	Parti	Namn	Funktion	Röstat
56	(M)	Elisabeth Wahlström	Ersättare	Nej
57	(M)	Elisabet Mattsson	Ledamot	Nej
58	(KD)	Andreas Sturesson	Ledamot	Nej
59	(KD)	Gabriella Lönn	Ledamot	Nej
60	(KD)	Hanns Boris	Ledamot	Nej
61	(KD)	Karin Hannus	Ledamot	Nej
62	(KD)	Martina Axene	Ledamot	Nej
63	(KD)	Kerstin Hurtig	Ledamot	Nej
64	(KD)	Carl Cunningham	Ledamot	Nej
65	(KD)	Eva Stråth	Ledamot	Nej
66	(KD)	Patrik Lägermo	Ledamot	Nej
67	(KD)	Tobias Karlemi	Ledamot	Nej
68	(KD)	Anders Hulusjö	Ledamot	Nej
69	(KD)	Eva Berndtsson	Ledamot	Nej
71	(SD)	Ida Kors	Ledamot	Nej
72	(SD)	Kristian Aronsson	Ledamot	Nej
73	(SD)	Lisbeth Wall	Ersättare	Nej
74	(SD)	Samuel Godrén	Ersättare	Nej
75	(SD)	Mona Milton	Ledamot	Nej
76	(SD)	Per Bymark	Ersättare	Nej
77	(SD)	Anders Gustavsson	Ledamot	Nej
78	(SD)	Agnetha Lundberg	Ledamot	Nej
79	(SD)	Marcus Aronsson	Ledamot	Nej
80	(SD)	Bengt Andersson	Ledamot	Nej
81	(SD)	Johan Edvardsson	Ledamot	Nej
82	(SD)	Jan-Ove Lipponen	2:e v Ordf	Nej
83	(C)	Anders Samuelsson	1:e v Ordf	Ja
84	(S)	Tord Sundqvist	Ordförande	Ja

§ 19

Parlamentariska kommitténs slutrapport 2026

Ks/2025:426 000

Sammanfattning

Parlamentariska kommitténs uppdrag är att utvärdera och lämna förslag till kommunfullmäktige avseende kommunens framtida politiska organisation. Kommittén ska lämna skriftlig redovisning av sitt arbete senast i april året före ny mandatperiod vilken ska behandlas av kommunfullmäktige senast i juni samma år.

Utredare Elisabet Öhrman redovisar förslag till slutrapport från parlamentariska kommittén för mandatperioden 2023-2026 vid dagens sammanträde.

Beslutsunderlag

Parlamentariska kommitténs slutrapport 2023-2026 med tillhörande bilagor, daterad 2025-03-13

Parlamentariska kommitténs behandling 2026-03-13

Parlamentariska kommittén diskuterar förslag till slutrapport och föreslår följande revideringar:

- Vid presentation av ledamöter ska det framgå vem som är ordförande respektive vice ordförande.
- Ledamöterna ska presenteras i storleksordning utefter partiernas mandat i kommunfullmäktige.
- I löpande text bör det finnas hänvisning till samtliga bilagor.
- Under rubriken Nomenklaturfrågor på sidan 24, stryks sista meningen i första stycket.
- Skrivningen "Deltidskommunalråd bör undvikas" revideras till "Deltidskommunalråd i majoritet bör undvikas."

Parlamentariska kommittén är enig om att inte inbjuda till presskonferens med anledning av slutrapportens upprättande.

Parlamentariska kommitténs beslut

- Parlamentariska kommittén godkänner förslag till slutrapport med de förändringar som framkommit under sammanträdet.
- Slutrapporten överlämnas till beredande kommunalråd för att hantera de remisser som krävs.

Beslutet expedieras till:

Kommunalråd med ansvarsområde 1

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

2026

Parlamentariska kommittén

2023 - 2026

Slutrapport

2026-03-13

Innehåll	Sid
Till Jönköpings kommunfullmäktige	3
Kommitténs uppdrag, sammansättning och arbete	4
Sammanfattning av parlamentariska kommitténs förslag	6
Förslag till beslut	6
Rekommendationer och ställningstaganden	10
Ärenden som beretts av kommittén och redan avgjorts av kommunfullmäktige	11
Arvode och ersättning	12
Kommunrevisionens ersättningssystem	12
Ersättning för uppdrag som lekmannarevisor i kommunala bolag och stiftelser	12
Antal kommunalråd samt arvodering av gruppleddare och ordförande	13
Arvodesregler gällande sjukskrivning vid politiskt uppdrag	14
Arvodering av individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	14
Beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	15
Sammanträdesarvoden för protokollförda sammanträden	15
Digital arvodeshantering	16
Partier och förtroendevaldas förutsättningar	16
Rätt till barnomsorg under tiden man utövar sitt politiska uppdrag	16
Tillgång till nämndernas handlingar i Netpublicator för kommunfullmäktiges ledamöter	17
Enkät till förtroendevalda som avslutat uppdrag	17
Organisation och uppdrag	18
Översyn av nämndstruktur för skola och arbetsmarknad	18
Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet m.fl.	18
Personal- och arbetsgivaransvar för nämnder med gemensam förvaltning	19
Parlamentariska kommitténs framtida roll och uppdrag	22
Arbetsformer för valberedningen	23
Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision	23
Demokrati och inflytande	24
Mandatperiodernas utformning	24
Nomenklaturfrågor	24
Bilaga 1: Parlamentariska kommitténs ärendelista	
Bilaga 2: Parlamentariska kommitténs ärendelista - förenklad	
Bilaga 3: Förtroendevaldas förutsättningar	
Bilaga 4: Enkät till förtroendevalda som avlagt sig uppdrag	
Bilaga 5: Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	
Bilaga 6: Centerpartiets förslag till organisationsförändring	
Bilaga 7: Liberalernas förslag till organisationsförändring	

Till Jönköpings kommunfullmäktige

Parlamentariska kommittén överlämnar härmed sin slutrapport. Kommitténs arbete under mandatperioden 2023-2026 är med detta slutfört.

Jönköping den 13 mars 2026

Hans-Lennart Stenqvist (S) Niklas Sigvardsson (S)
ordförande

Eric Sjöberg (M)
vice ordförande

Samuel Godrén (SD)

Anders Hulusjö (KD)

Sylve Gunnarsson (C)

Jan-Erik Johansson (V)

Ingvar Åkerberg (L)

Margareta Sylvan (MP)

Kommitténs uppdrag, sammansättning och arbete

Parlamentariska kommitténs uppdrag är att utvärdera och lämna förslag till kommunfullmäktige avseende kommunens framtida politiska organisation. Kommittén ska lämna skriftlig redovisning av sitt arbete senast i april året före ny mandatperiod vilken ska behandlas av kommunfullmäktige senast i juni.

Uppdraget omfattar frågor som ligger inom ramen för kommunfullmäktiges ansvar enligt 5 kap 1 § kommunallagen. Kommunfullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen, avseende

- 1. mål och riktlinjer för kommunens verksamheter,**
- 2. nämndernas organisation och verksamhetsformer,**
- 3. ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,**
- 4. grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda**

Enligt arbetsordning för parlamentariska kommittén (fastställd av kommunfullmäktige 2019-04-25 § 83) ska kommittén behandla frågor som väcks i kommittén eller som hänskjuts från kommunfullmäktige till kommittén avseende kommunens politiska organisation.

- Kommittén ska överväga kommunens framtida nämnds- och bolagsorganisation.
- Kommittén ska med beaktande av jämställdhetsperspektiv¹ utvärdera förtroendevaldas möjligheter att förena privatliv och yrkesliv med offentliga uppdrag i kommunen.
- Kommittén ska med beaktande av jämställdhetsperspektiv göra en översyn av gällande förutsättningar och villkor för kommunens förtroendevalda att utöva sina uppdrag inkluderande arvodesregler och arvodesnivåer.
- Kommittén ska i sina uppdrag beakta CEMR-deklarationen¹ och kommunens jämställdhetsplan.
- Kommittén ska göra en översyn av partiernas arbetsförutsättningar.
- Kommittén har för sitt arbete rätt att inhämta yttranden från berörda politiska organ i kommunen.

¹ Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen)

Sammansättning av den parlamentariska kommittén har varit:

Ledamöter

Hans-Lennart Stenqvist (S), ordförande
Camilla Ymer (S) t.o.m. 2024-09-26
Niklas Sigvardsson (S) fr.o.m. 2024-09-26

Eric Sjöberg (M), vice ordförande

Stephan Wetterbrandt (SD) t.o.m.
2024-01-25
Samuel Godrén (SD) fr.o.m. 2024-01-25

Anders Hulusjö (KD)

Sylve Gunnarsson (C)

Jan-Erik Johansson (V)

Ingvar Åkerberg (L)

Margareta Sylvan (MP)

Ersättare

Maria Hörnsten (S)
Eskil Carlström (S) t.o.m. 2024-02-29
Niklas Sigvardsson (S) 2024-02-29--
2024-09-26
Harriet Rosqvist (S) fr.o.m. 2024-09-26

Bert-Åke Näslund (M) t.o.m. 2023-04-26
Daniel Ihreborn (M) fr.o.m. 2023-04-26

Angelica Lundberg (SD)

Gabriella Lönn (KD)

Lena Sumedrea (C)

Carin Wiberg (V)

Fredrik Nordenankar (L)

Mats Rappe (MP)

Sekreterare i kommittén har varit Maria Röstedal och Elisabet Öhrman har varit utredare kopplad till kommittén.

Kommittén har sammanträtt under perioden april 2023 till mars 2026.

Kommitténs arbete har indelats i följande tematiska områden:

- Arvode och ersättning
- Partier och förtroendevaldas förutsättningar
- Organisation och uppdrag
- Demokrati och inflytande

Ärenden till parlamentariska kommittén förtecknas i bilaga 1 och bilaga 2. Ärenden förtecknas med kursiv text under respektive rubrik.

Kommittén är enig i sitt ställningstagande till de förslag som framförs.

Sammanfattning av parlamentariska kommitténs förslag

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige godkänner rapporten.

Parlamentariska kommittén hemställer att kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige att besluta följande att gälla från och med nästa mandatperiod:

Kommunrevisionens ersättningssystem

- Det fasta inläsningsarvodet till kommunrevisionen sänks från 0,4 grundbelopp till 0,2 grundbelopp.
- Kommunrevisionens presidium flyttas från arvodesgrupp 3 (1,0 grundbelopp) till arvodesgrupp 2 (1,5 grundbelopp).
- Kommunrevisionens ordförande ges rätt till förrättningsarvode för administrativt arbete.
- Uppdrag som lekmannarevisor i kommunala bolag föreslås ersättas per år med ett belopp motsvarande 7 % av grundbeloppet multiplicerat med bolagets andel av grundbeloppet. Kostnaden ska belasta respektive bolag. Förslaget kräver revidering i kommunrevisionens reglemente § 8.
- Uppdrag som ordinarie revisor i stiftelser som administreras av stadskontorets finans- och bolagsavdelning föreslås ersättas per år med ett belopp motsvarande 1 % av grundbeloppet.
- Uppdrag som ordinarie revisor i stiftelser som inte administreras av stadskontorets finans- och bolagsavdelning föreslås ersättas per år med ett belopp motsvarande 2 % av grundbeloppet.
- För eventuella möten med bolag/stiftelser/förbund utgår förrättningsarvode.

Arvodering av ordförande i kommunstyrelsens utskott

- Parlamentariska kommittén föreslår att arvode till kommunstyrelsens utskott revideras från grupp 2 till grupp 5. I de fall kommunalråd eller oppositionsråd ingår i utskottens presidium utgår inget arvode för uppdraget.

Arvodesregler gällande sjukskrivning vid politiskt uppdrag

- Parlamentariska kommittén föreslår att kommunens arvodesregler under rubriken ”Ersättning för förlorad arbetsinkomst” kompletteras beträffande ersättning för förlorad arbetsförtjänst enligt följande:

”Anställd i kommunen med uppdrag som förtroendevald (s.k. fritidspolitiker) i kommun/region som begärt tjänstledighet för fullgörande av uppdraget och som med kort varsel får förhinder p.g.a. sjukdom har rätt att återgå i tjänst tidigare än överenskommet. Anmälan om detta ska göras av den anställda till kommunen (arbetsgivaren) senast den sammanträdesdag till vilken man fått förhinder. Denna

regel gäller inte anställd som inom kommunen tillika fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid (40 %).”

Sammanträdesarvoden för protokollförda sammanträden

- Kommunens arvodesregler för förtroendevalda ändras enligt följande:
 - Första punkten under rubriken *Fast arvode* får följande lydelse: ”Planering och samordning av nämndens/styrelsens arbete. Som exempel kan nämnas presidiemöten. Sammanträdesarvode utbetalas endast för kommunfullmäktiges presidiemöten.”
 - Första stycket under rubriken *Sammanträdesarvode* får följande lydelse: ”Sammanträdesarvoden utges endast för protokollförda sammanträden. Nämnd/styrelse har rätt att inom ramen för sammanträde genomföra partivisa överläggningar. För första timmen utges en grundersättning som motsvarar 0,75 % av grundbeloppet. För sammanträden som varar i 5 timmar eller längre höjs grundersättning för första timmen med 50 %. (2026 uppgår grundbeloppet till 84 628 kr.) Därefter utges ersättning om 0,1 % av grundbeloppet för varje påbörjad halvtimme. Arvode utges inte för restid inom kommunen. ”
 - Sista stycket under rubriken *Fast arvode* får följande lydelse: ”Om förtroendevald med fast arvode på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad under längre tid att fullgöra sitt uppdrag och nämnden/styrelsen utser annan ledamot som ersättare, ska arvodet minskas i motsvarande mån. Ersättaren har då rätt till det fasta arvodet.”

Arvodering av individ- och familjeomsorgsnämndens utskott

- Beredskapsersättning för IFO-nämndens utskott halveras från 0,0044 grundbelopp per dygn (motsvarar 372 kr 2026), till 0,0022 grundbelopp (motsvarar 186 kr 2026.)

Beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott

- Beredskap begränsas till högst 20 dagar i månaden per person.
- Schema ska upprättas för beredskapstjänstgöring så berörda tjänstepersoner vet vem de ska kontakta.

Personal- och arbetsgivaransvar för nämnder med gemensam förvaltning

- Tillägg i § 4 i Allmänna bestämmelser görs enligt följande:

För nämnder med gemensam förvaltning regleras arbetsgivaransvaret särskilt i respektive reglemente.

Vilka nämnder som är anställningsmyndighet och därmed har personal- samt arbetsmiljöansvar kan variera över tid.

- Tillägg i kommunstyrelsens reglemente görs enligt följande:

§ 6 Personal

Kommunstyrelsens förvaltning (stadskontoret) tillhandahåller fast anställd personal för överförmyndarnämnd och valnämnd. Kommunstyrelsen är därmed formellt anställningsmyndighet tillika ansvarig för personal- samt arbetsmiljöfrågor avseende dessa.

Förändringar i stadskontorets organisation som påverkar ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, överförmyndarnämnd och valnämnd ska samordnas mellan nämnderna.

Det ankommer även i övrigt på nämnderna att löpande samordna förvaltningsövergripande angelägenheter.

Om behov föreligger av nämndbeslut avseende förändringar av förvaltningens organisation svarar kommunstyrelsen för detta

- Tillägg i krisledningsnämndens reglemente görs enligt följande:

§ 2 Rätt att överta hela eller delar av verksamhetsområden

Krisledningsnämnd har inte fast anställd personal. Vid övertagande av hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder kan krisledningsnämnden därmed också komma att överta arbetsgivaransvaret

- Tillägg i valnämnden reglemente görs enligt följande:

§ 4 Personal

Överförmyndarnämnden och valnämnden har inte fast anställd personal (s.k. tillsvidareanställning). Kommunstyrelsens förvaltning (stadskontoret) tillhandahåller fast anställd personal för nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen är därmed formellt anställningsmyndighet tillika ansvarig för personal- samt arbetsmiljöfrågor avseende dessa.

Förändringar i stadskontorets organisation som påverkar ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, överförmyndarnämnd och valnämnd ska samordnas mellan nämnderna.

Det ankommer även i övrigt på nämnderna att löpande samordna förvaltningsövergripande angelägenheter.

Om behov föreligger av nämndbeslut avseende förändringar av förvaltningens organisation svarar kommunstyrelsen för detta.

Valnämnden ansvarar för att rekrytera och anställa röstmottagare. Det är tidsbegränsade anställningar (timanställning/intermittent) som gäller för valperiod. Valnämnden ansvarar för röstmottagarnas arbetsmiljö under val. Det handlar om förebyggande av hot, våld och otillåten påverkan samt i övrigt skapa en tillfredsställande arbetsmiljö. Ansvaret fullgörs genom utbildning av röstmottagare, säkerhetsarbete samt användandet av lämpliga lokaler.

- Tillägg i överförmyndarnämnden reglemente görs enligt följande:

2 § Personal

Överförmyndarnämnden och valnämnden har inte fast anställd personal (s.k. tillsvidareanställning). Kommunstyrelsens förvaltning (stadskontoret) tillhandahåller fast anställd personal för nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen är därmed formellt anställningsmyndighet tillika ansvarig för personal- samt arbetsmiljöfrågor avseende dessa.

Förändringar i stadskontorets organisation som påverkar ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, överförmyndarnämnd och valnämnd ska samordnas mellan nämnderna.

Det ankommer även i övrigt på nämnderna att löpande samordna förvaltningsövergripande angelägenheter.

Om behov föreligger av nämndbeslut avseende förändringar av förvaltningens organisation svarar kommunstyrelsen för detta.

- Tillägg i barn- och utbildningsnämndens respektive utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens reglementen görs enligt följande:

§ 2

Barn- och utbildningsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har en gemensam förvaltning, utbildningsförvaltningen. Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för den centrala administrationen inom förvaltningen.

Förändringar i utbildningsförvaltningens organisation som påverkar ansvarsfördelningen mellan barn- och utbildningsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ska samordnas mellan nämnderna.

Det ankommer även i övrigt på nämnderna att löpande samordna förvaltningsövergripande angelägenheter.

Om behov föreligger av nämndbeslut avseende förändringar av förvaltningens organisation svarar barn- och utbildningsnämnden för detta.

Parlamentariska kommitténs framtida roll och uppdrag

- Parlamentariska kommittén föreslår att kommitténs arbetsordning revideras så att arbetsordningen hänvisar till Program för hållbarhet i Jönköpings kommun 2022-2030 istället för den upphävda jämställdhetsplanen.
- Parlamentariska kommitténs arbetsordning revideras innebärande att kommittén ges möjlighet att föreslå antal och inriktning för kommunstyrelsens och nämndernas utskott.
- Parlamentariska kommitténs presidium ska tillsammans med kommunfullmäktiges presidium årligen överlägga kring lämplig budgetram för kommitténs arbete. Överläggningen ska ske innan kommunfullmäktiges presidium utformar sitt budgetäskande till budgetberedningen.

Arbetsformer för valberedningen

- Kommunfullmäktiges arbetsordning § 39 revideras innebärande att posten som andre vice ordförande i valberedningen stryks.

Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision

- Parlamentariska kommittén föreslår att antalet ledamöter i kommunrevisionen minskas från 15 till 11 ledamöter.

Nomenklatur

- Parlamentariska kommittén föreslår revidering av benämningar enligt följande:
 - Stadskontoret ändras till kommunledningsförvaltningen.
 - Stadsbyggnadskontoret ändras till samhällsbyggnadsförvaltningen.
 - Miljö- och hälsoskyddskontoret ändras till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.
 - Tekniska kontoret ändras till tekniska förvaltningen.
 - Räddningstjänst kvarstår som benämning.
 - Stadsbyggnadsnämnden ändras till samhällsbyggnadsnämnden
- Under förutsättning att kommunfullmäktige ställer sig bakom ovanstående förslag, föreslår parlamentariska kommittén att nämnderna ska se över nomenklaturen inom sitt verksamhetsområde snarast och att titlar ändras senast vid återbesättning i den mån det är lämpligt att ändra prefix från stads- till kommun-.

Rekommendationer och ställningstaganden

Antal kommunalråd samt arvodering av gruppleddare och ordförande

Beroende på valresultat och hur politiken med utgångspunkt ur valresultatet väljer att den politiska organisationen ska utformas bör antal kommunalråd vara minst tre och två oppositionsråd, alternativt fyra kommunalråd och tre oppositionsråd. Deltidskommunalråd i majoritet bör undvikas.

Arvodesregler för förtroendevalda

Nästkommende parlamentariska kommitté uppmanas att göra en översyn av hela arvodesreglementet. Översynen ska även innefatta en bearbetning av texten i syfte att förenkla den.

Rätt till barnomsorg under tiden man utövar sitt politiska uppdrag

Information om rätt till barnomsorg vid fullgörande av politiska uppdrag behöver ingå i introduktionen av förtroendevalda vid ny mandatperiod.

Personal- och arbetsgivaransvar för nämnder med gemensam förvaltning

Parlamentariska kommittén rekommenderar att rutiner utarbetas för hur socialförvaltningens och utbildningsförvaltningens nämnder, samt överförmyndarnämnden och valnämnden kan involveras i personal- och arbetsmiljöarbetet.

Enkät till förtroendevalda som avslutat uppdrag

Nästkommande parlamentariska kommitté rekommenderas att genomföra en fördjupad analys av enkätsvaren och använda enkäten som underlag för att diskutera eventuell förändring av politikens organisering och arvodering.

Ärenden som beretts av kommittén och redan avgjorts av kommunfullmäktige

Ks/2024:114 Ersättning för förlorad pensionsförmån för förtroendevalda med uppdrag i kommunens bolag

Parlamentariska kommittén beslutade 2024-05-16 § 40 att överlämna ärende Ks/2024:114 ”Ersättning för förlorad pensionsförmån för förtroendevalda med uppdrag i kommunens bolag” till kommunstyrelsen med förslag till beslut i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige har 2024-08-29 § 149 beslutat i enlighet med parlamentariska kommitténs förslag.

Ks/2024:115 Regler för förlorad arbetsinkomst för förtroendevalda med timanställning

Personalutskottet har uppmärksammat att det finns svårigheter att tolka reglerna för förlorad arbetsinkomst när det gäller förtroendevalda med timanställning. Parlamentariska kommittén beslutade 2024-01-18 § 6 att föreslå att arvodesreglerna revideras enligt stadskontorets förslag.

Kommunfullmäktige har 2024-03-27 § 59 beslutat i enlighet med parlamentariska kommitténs förslag.

Fram till 2026-01-13 har den nya regeln ännu inte tillämpats, varför det inte har kunnat göras någon utvärdering av förändringen.

Ks/2025:415 Revidering av stadsdirektörens roll och titel

Parlamentariska kommittén beslutade 2025-08-15 § 38 att ge stadskontoret i uppdrag att presentera förslag på revidering av stadsdirektörens instruktion så att det framgår att kommunen arbetar enligt blandmodellen. Kommittén förordade också att titeln ändras från stadsdirektör till kommundirektör.

Kommunfullmäktige har 2025-10-23 § 273 beslutat i enlighet med parlamentariska kommitténs förslag.

Arvode och ersättning

Kommunrevisionens ersättningssystem

Moderaterna har lämnat förslag till parlamentariska kommittén att utreda eventuellt behov av att revidera kommunrevisionens ersättningssystem.

Parlamentariska kommittén har diskuterat och tagit ställning till alternativa förslag till ersättningssystem. Parlamentariska kommittén föreslår en förändring av kommunrevisionens ersättningssystem. Syftet med förändringen är att arvodesmodellen bättre ska motsvara respektive del i uppdraget, samt att säkerställa att ersättningen är bättre kopplad till respektive ledamots löpande deltagande i revisionens verksamhet.

	Nuvarande regler	Förslag
Fast arvode per år	0,4 grundbelopp	0,2 grundbelopp
Presidiearvode	Grupp 3 (1,0 grundbelopp)	Grupp 2 (1,5 grundbelopp)

Det fasta arvodet ersätter det löpande arbetet med att följa verksamheten inom kommunen, exempelvis genom handlingar och media. Det fasta arvodet täcker i dagsläget även uppdrag som lekmannarevisor i bolag och stiftelser.

Ordföranden i kommunrevisionen föreslås ges möjlighet till förrättningsarvode för administrativt arbete som inte tillhör normalt ordförandearbete. Detta med anledning av att kommunrevisionen inte har någon förvaltning, utan endast upphandlat revisionsbiträde, samt visst stöd av stadskontoret.

Förslaget är baserat på att antalet ledamöter i kommunrevisionen minskas från 15 till 11 ledamöter.

Ersättning för uppdrag som lekmannarevisor i kommunala bolag och stiftelser

För uppdraget som revisor i stiftelse/förbund finns inget sakkunnigt biträde att tillgå, därför ställer det krav på revisorns egna kompetens. Alternativ modell är därför att samtliga stiftelser revideras av ett begränsat antal av kommunrevisionens ledamöter som innehar lämplig kompetens. Denna modell förekommer i flera andra kommuner. Ersättningssystem för denna modell får i så fall utredas separat.

Kostnaderna för lekmannarevisorer i stiftelser bör även fortsättningsvis belasta revisionsanslaget.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Det fasta inläsningsarvodet till kommunrevisionen sänks från 0,4 grundbelopp till 0,2 grundbelopp.
- Kommunrevisionens presidium flyttas från arvodesgrupp 3 (1,0 grundbelopp) till arvodesgrupp 2 (1,5 grundbelopp).
- Kommunrevisionens ordförande ges rätt till förrättningsarvode för administrativt arbete.
- Uppdrag som lekmannarevisor i kommunala bolag föreslås ersättas per år med ett belopp motsvarande 7 % av grundbeloppet multiplicerat med bolagets andel av

grundbeloppet. Kostnaden ska belasta respektive bolag. Förslaget kräver revidering i kommunrevisionens reglemente § 8.

- Uppdrag som ordinarie revisor i stiftelser som administreras av stadskontorets finans- och bolagsavdelning föreslås ersättas per år med ett belopp motsvarande 1 % av grundbeloppet.
- Uppdrag som ordinarie revisor i stiftelser som inte administreras av stadskontorets finans- och bolagsavdelning föreslås ersättas per år med ett belopp motsvarande 2 % av grundbeloppet.
- För eventuella möten med bolag/stiftelser/förbund utgår förrättningsarvode.

Antal kommunalråd samt arvodering av gruppledare och ordförande

Ärenden som diskuterats:

Sänkt arvode för gruppledare

Ta bort fast arvodering i personalutskott och upphandlingsutskott

Utreda antal kommunalråd

Utöka antal kommunalråd

Alla partier som inte får kommunalråd ska i stället erhålla ett gruppledararvode motsvarande 40 – 50 % av ett kommunalråd

Moderaterna har föreslagit att parlamentariska kommittén ska utreda förslag på ändring av arvodering av gruppledare och ordförande i kommunstyrelsens utskott. Vidare har förslag inkommit från Moderaterna och Kristdemokraterna att utreda om antalet kommunalråd bör utökas.

Parlamentariska kommittén har behandlat gruppledarnas arvode, funktion och arbetsbelastning. Kommittén har övervägt bland annat differentierat arvode och basresurs. Parlamentariska kommittén har väl fördjupat sig i frågan om arvodering av fullmäktiges gruppledare och noga övervägt flera demokratiska aspekter. Kommittén lämnar inget förslag på förändring av gruppledarnas arvodering eller arbetsordning.

Kommunstyrelsen har idag fem utskott varav två leds av en ordförande som inte har uppdrag som kommunalråd. Parlamentariska kommittén förordar att i den mån kommunstyrelsen inrättar utskott ska kommunalråden utgöra ordförande. Där det inte är möjligt ska ett fast ordförandearvode utbetalas.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Parlamentariska kommittén föreslår att arvode till kommunstyrelsens utskott revideras från grupp 2 till grupp 5. I de fall kommunalråd eller oppositionsråd ingår i utskottens presidium utgår inget arvode för uppdraget.

Parlamentariska kommittén lämnar följande ställningstagande:

Beroende på valresultat och hur politiken med utgångspunkt ur valresultatet väljer att den politiska organisationen ska utformas bör antal kommunalråd vara minst tre och två oppositionsråd, alternativt fyra kommunalråd och tre oppositionsråd. Deltidskommunalråd i majoritet bör undvikas.

Arvodesregler gällande sjukskrivning vid politiskt uppdrag

Förtroendevalda inom kommun och region har rätt till ledighet från sina anställningar för att kunna fullgöra politiska uppdrag, exempelvis delta vid sammanträden, enligt 4 kap § 11 i kommunallagen. Förtroendevalda har enligt § 12 även rätt till skälig ersättning för de arbetsinkomster och ekonomiska förmåner som de förlorar när de fullgör sina uppdrag.

När förtroendevalda inte fullgör sina uppdrag utgår ingen ersättning, om inte aktuell kommun/region har beslutat om annat. Det innebär att om en ledamot blir sjuk med kort varsel före ett sammanträde så har de inte rätt till arvode och förlorad arbetsförtjänst eftersom de inte fullgjort sitt uppdrag.

Om parterna inte har avtalat om möjligheten att avbryta ledigheten och inget annat framgår av gällande kollektivavtal eller i särskild policy hos arbetsgivaren, har arbetstagaren ingen rätt att återgå i tjänst tidigare än vad som är överenskommet. Det innebär att den förtroendevalda inte heller kan återgå och sjukskriva sig i det ordinarie arbetet. Konsekvensen blir en inkomstförlust för den förtroendevalda.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Parlamentariska kommittén föreslår att kommunens arvodesregler under rubriken "Ersättning för förlorad arbetsinkomst" kompletteras beträffande ersättning för förlorad arbetsförtjänst enligt följande:
"Anställd i kommunen med uppdrag som förtroendevald (s.k. fritidspolitiker) i kommun/region som begärt tjänstledighet för fullgörande av uppdraget och som med kort varsel får förhinder p.g.a. sjukdom har rätt att återgå i tjänst tidigare än överenskommet. Anmälan om detta ska göras av den anställda till kommunen (arbetsgivaren) senast den sammanträdesdag till vilken man fått förhinder. Denna regel gäller inte anställd som inom kommunen tillika fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid (40 %)."

Arvodering av individ- och familjeomsorgsnämndens utskott

Inget fast arvode i individ- och familjeomsorgsnämndens utskott

Parlamentariska kommittén konstaterar att möjligheten till digital signatur innebär att personer under beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott inte längre är knutna till en fysisk plats. Uppdragets arbetsbelastning har således förändrats vilket kräver en översyn av arvodesreglerna inför nästa mandatperiod.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Beredskapsersättning för IFO-nämndens utskott halveras från 0,0044 grundbelopp per dygn (motsvarar 372 kr 2026), till 0,0022 grundbelopp (motsvarar 186 kr 2026.)

Beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott

Ärenden som diskuterats:

Fördelning av beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott

Rotera beredskapen inom presidierna för individ- och familjeomsorgsnämndens utskott

Ersättning för beredskap i individ- och familjeomsorgsnämndens utskott var fram till och med 2022 inräknat i det fasta arvudet för ordförande och vice ordförande. Utifrån förslag i parlamentariska kommitténs slutrapport 2022 punkt 7.2 reviderades arvodesreglerna för att uppnå en jämnare fördelning av beredskap med hänsyn till arbetsmiljöaspekten.

En uppföljning visar att den ordinarie ordföranden i utskotten fortfarande haft huvuddelen av beredskapen. Parlamentariska kommittén konstaterar att förändringen av arvodesreglerna inte har fått önskad effekt på fördelningen av beredskap i individ- och familjeomsorgsnämndens utskott. Med hänsyn till arbetsmiljöaspekten är det även önskvärt att begränsa antalet dagar per månad som en person kan vara i beredskap.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Beredskap begränsas till högst 20 dagar i månaden per person.
- Schema ska upprättas för beredskapstjänstgöring så berörda tjänstepersoner vet vem de ska kontakta.

Sammanträdesarvoden för protokollförda sammanträden

Personalutskottet har 2025-08-12 § 84 uppmärksammat ett antal tolkningsproblem avseende kommunens arvodesregler när det gäller arvoden för protokollförda sammanträden. Vid sammanträdet beslutade utskottet bland annat att ge parlamentariska kommittén som medskick att se över och förtydliga arvodesreglerna för förtroendevalda på ett antal punkter.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Kommunens arvodesregler för förtroendevalda ändras enligt följande:
 - Första punkten under rubriken *Fast arvode* får följande lydelse: ”Planering och samordning av nämndens/styrelsens arbete. Som exempel kan nämnas presidiemöten. Sammanträdesarvode utbetalas endast för kommunfullmäktiges presidiemöten.”
 - Första stycket under rubriken *Sammanträdesarvode* får följande lydelse: ”Sammanträdesarvoden utges endast för protokollförda sammanträden. Nämnd/styrelse har rätt att inom ramen för sammanträde genomföra partivisa överläggningar. För första timmen utges en grundersättning som motsvarar 0,75 % av grundbeloppet. För sammanträden som varar i 5 timmar el-

ler längre höjs grundersättning för första timmen med 50 %. 2025 uppgår grundbeloppet till 84 628 kr. Därefter utges ersättning om 0,1 % av grundbeloppet för varje påbörjad halvtimme. Arvode utges inte för restid inom kommunen. ”

- Sista stycket under rubriken *Fast arvode* får följande lydelse:
”Om förtroendevald med fast arvode på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad under längre tid att fullgöra sitt uppdrag och nämnden/styrelsen utser annan ledamot som ersättare, ska arvodet minskas i motsvarande mån. Ersättaren har då rätt till det fasta arvodet.”

Parlamentariska kommitténs rekommendation:

Nästkommande parlamentariska kommitté uppmanas att göra en översyn av hela arvodesreglementet. Översynen ska även innefatta en bearbetning av texten i syfte att förenkla den.

Digital arvodeshantering

Kommunstyrelsens personalutskott och individ- och familjeomsorgsnämnden med tillhörande utskott ingår i ett pilotprojekt avseende digital arvodeshantering. Projektet leds av stadskontoret och innebär att förtroendevalda i angivna instanser registrerar sin närvaro i personalsystemet Visma PersonecP istället för att fylla i pappersblanketter och skicka till kommunens löneservice. Pilotprojektet pågår under hösten/vintern 2025.

Partier och förtroendevaldas förutsättningar

Enligt arbetsordningen ska parlamentariska kommittén med beaktande av jämställdhetsperspektiv utvärdera förtroendevaldas möjligheter att förena privatliv och yrkesliv med offentliga uppdrag i kommunen. I sitt uppdrag ska kommittén beakta CEMR-deklarationen² och kommunens jämställdhetsplan. Förtroendevaldas förutsättningar ur ett jämställdhetsperspektiv belyses i bilaga 3.

Rätt till barnomsorg under tiden man utövar sitt politiska uppdrag

I kommunallagen 2017:725 4 kap. 14 § samt i kommunens arvodesregler under rubriken Ersättning för barntillsyn, framgår det att förtroendevalda med barn som har behov av tillsyn har rätt till ersättning för kostnader för barntillsyn som uppkommer när de fullgör sina uppdrag.

Parlamentariska kommittén har diskuterat eventuellt behov av tillägg till kommunens arvodesregler som ger förtroendevalda med barn rätt till kommunal barnomsorg istället för ersättning under tiden de utför sina politiska uppdrag. Nuvarande regelverk gör det svårt

² Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen)

för förtroendevalda att ordna barnomsorg vid tider de vanligtvis inte har barnomsorg, till exempel förtroendevalda som arbetar natt, är föräldralediga eller är arbetslösa.

Parlamentariska kommittén föreslår inte några förändringar i regelverket.

Parlamentariska kommitténs rekommendation:

Information om rätt till barnomsorg vid fullgörande av politiska uppdrag behöver ingå i introduktionen av förtroendevalda vid ny mandatperiod.

Tillgång till nämndernas handlingar i Netpublicator för kommunfullmäktiges ledamöter

Netpublicator docs är den digitala plattform som Jönköpings kommun använder för att distribuera beslutsunderlag till förtroendevalda inför ett nämndssammanträde. Sverigedemokraterna har lämnat som förslag att förtroendevalda i kommunfullmäktige ska ges tillgång till nämndernas offentliga handlingar i Netpublicator.

Med hänvisning till den omfattande sekretessgranskning som skulle behöva genomföras föreslår kommittén att förtroendevalda i kommunfullmäktige istället hänvisas till nämndernas handlingar på kommunens hemsida. Länkar till hemsidan publiceras sedan maj 2024 i Netpublicator för att ge de förtroendevalda snabb och enkel åtkomst till handlingarna.

Enkät till förtroendevalda som avslutat uppdrag

På uppdrag av parlamentariska kommittén genomför stadskontoret en enkät bland de förtroendevalda som av sagt sig uppdrag. Från 2024 skickas enkäten inte bara ut via den kommunala mejladressen, utan även till privat mejl och som SMS. Det har gjort att svarsfrekvensen förbättrats. I bilaga 4 redovisas en sammanställning av svar som inkommit under 2024 och 2025. Under denna period har 114 avsägelser kommit in, 98 enkäter har skickats ut och enkäten har besvarats av 63 personer. Det innebär att 64 procent av de som fått enkäten har besvarat den.

En sammanställning av enkätsvaren biläggs Parlamentariska kommitténs slutrapport. (Bilaga 4)

Parlamentariska kommitténs rekommendation:

Nästkommande parlamentariska kommitté rekommenderas att genomföra en fördjupad analys av enkätsvaren och använda enkäten som underlag för att diskutera eventuell förändring av politikens organisering och arvodering.

Organisation och uppdrag

Översyn av nämndstruktur för skola och arbetsmarknad

Ärenden som diskuterats:

Motion om instiftande av arbetsmarknadsnämnd

Översyn av nämndstruktur för skola och arbetsmarknad

En arbetsmarknadsnämnd och en skolnämnd

Kommunfullmäktige har överlämnat en motion från Kamran Sairafi (M) om instiftande av en arbetsmarknadsnämnd i Jönköpings kommun till parlamentariska kommittén. I motionen föreslås att arbetsmarknadsnämnden ska ha ansvar för frågor som rör näringsliv, vuxenutbildning och arbetsmarknad. Gymnasieskolan, inklusive gymnasiesärskolan, föreslås i motionen tillföras barn- och utbildningsnämnden. Förslaget motiveras av allt högre krav på att arbetsmarknads- och vuxenutbildningspolitiken anpassas till en föränderlig arbetsmarknad och behov av omställning mitt i livet.

Av den omvärldsbevakning av landets 10 största kommuner som stadskontoret gjort, framgår att en gemensam nämnd för vuxenutbildning, arbetsmarknad och näringslivsfrågor inte förekommer i någon av de största kommunerna. Den vanligaste lösningen är att näringslivsfrågor ligger centralt placerat och att arbetsmarknadsfrågor är kopplade till vuxenutbildning och/eller socialtjänst-försörjningsstöd. Kommuner som har en gemensam näringslivs- och arbetsmarknadsnämnd är Nynäshamn och Österåker.

Parlamentariska kommittén anser att näringslivsfrågorna fortsatt bör ligga kvar inom kommunstyrelsens ansvarsområde. Att ha en egen nämnd som endast ansvarar för arbetsmarknadsfrågor skulle innebära ett alltför litet ansvarsområde. Därför föreslår parlamentariska kommittén ingen förändring av nämndsorganisationen för skola, näringslivs- och arbetsmarknadsfrågor.

Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet m.fl.

Ärenden som diskuterats:

Flytta hanteringen av alkoholtillstånd till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Utred behovet av att flytta hanteringen av ärenden rörande myndighetsfrågor, upplåtelse av kommunal mark samt investeringar gällande vägar från stadsbyggnadsnämnden

Flytta godkännande och hantering av tillstånd för handikapparkering till funktionsstödsnämnden

Flytta godkännande av bostadsanpassningsbidrag till funktionsstödsnämnden

Utred om någon nämnd, utom individ- och familjeomsorgsnämnden har oproportionerligt många och stora ärenden att hantera

En förvaltning – en nämnd

Likartad arbetsbelastning i nämnderna

Tillstånd och tillsyn i samma nämnd

Utred parallella system. Ska samma ärendetyp behandlas i olika beslutsorgan beroende av exempelvis geografiskt läge.

Attraktiva politiska uppdrag

Utred viken nämnd som ska ansvara för trafikfrågor

Utred om trafikavdelningen kan flyttas från stadsbyggnadskontoret till tekniska kontoret

Flera partier har lämnat förslag på ändring av ansvarsområdena för tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden. Förslag har även lämnats om att utreda utökat ansvar för miljö- och hälsoskyddsnämnden.

För att uppnå en mer sammanhållen samhällsplanering beslutade kommunstyrelsen 2025-08-12 § 190 att föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt följande:

- Kommunstyrelsen beslutar framgent om övergripande frågor av strategisk karaktär som årlig projektplan samt projektdirektiv vid projektstarter för översiktsplanens olika större stadsutvecklingsområden.

Vid sammanträdet beslutade kommunstyrelsen även för egen del enligt följande:

- Samhällsbyggnadsutskottet utgör politisk styrgrupp för arbetet med en sammanhållen samhällsplanering.

Kommunfullmäktige beslutade enligt kommunstyrelsens förslag 2025-08-21 § 223.

Stadskontoret har på uppdrag av kommittén utrett hur det går att uppnå en jämnare arbetsbelastning nämnder emellan. Uppdraget redovisas i en separat rapport. (Bilaga 5)

Centerpartiet och Liberalerna har inkommit med egna förslag till ändring av ansvarsfördelningen mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet. (Bilaga 6 och 7)

Personal- och arbetsgivaransvar för nämnder med gemensam förvaltning

Revisionsföretaget Ernst & Young har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun granskat överförmyndarnämnden. Rapporten anmälades i kommunfullmäktige 2024-08-29 § 141. Revisorernas sammanfattande bedömning är att överförmyndarnämnden inte bedriver en tillräcklig styrning, ledning och kontroll av verksamheten.

I kommunens Allmänna bestämmelser § 4 anges att: ”Varje nämnd är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag av förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen. Nämnderna har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt respektive verksamhetsområde med undantag av de frågor som anges särskilt i kommunstyrelsens reglemente”.

Överförmyndarnämnden, liksom valnämnden och krisledningsnämnden, har inte någon egen förvaltning. Medarbetare vid överförmyndarenheten tillhör stadskontoret och ligger därmed under kommunstyrelsens förvaltning. Detta bör förtydligas i berörda nämnders reglementen. Parlamentariska kommittén har även berört arbetsgivaransvaret för gode män och förvaltare och konstaterat att kommunen inte har något arbetsgivaransvar för dem.

Parlamentariska kommittén konstaterar att det även finns behov av att förtydliga arbetsgivaransvaret för barn- och utbildningsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden som har en gemensam förvaltning. Det behöver även tydliggöras att det föreligger en skyldighet att informera och samråda i personalfrågor mellan nämnder som har en gemensam förvaltning. Samråd kan exempelvis ske genom mellanpresidier, på motsvarande sätt som nämnderna för socialförvaltningen samverkar.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Tillägg i § 4 i Allmänna bestämmelser görs enligt följande:

För nämnder med gemensam förvaltning regleras arbetsgivaransvaret särskilt i respektive reglemente.

Vilka nämnder som är anställningsmyndighet och därmed har personal- samt arbetsmiljöansvar kan variera över tid.

- Tillägg i kommunstyrelsens reglemente görs enligt följande:

§ 6 Personal

Kommunstyrelsens förvaltning (stadskontoret) tillhandahåller fast anställd personal för överförmyndarnämnd och valnämnd. Kommunstyrelsen är därmed formellt anställningsmyndighet tillika ansvarig för personal- samt arbetsmiljöfrågor avseende dessa.

Förändringar i stadskontorets organisation som påverkar ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, överförmyndarnämnd och valnämnd ska samordnas mellan nämnderna.

Det ankommer även i övrigt på nämnderna att löpande samordna förvaltningsövergripande angelägenheter.

Om behov föreligger av nämndbeslut avseende förändringar av förvaltningens organisation svarar kommunstyrelsen för detta

- Tillägg i krisledningsnämndens reglemente görs enligt följande:

§ 2 Rätt att överta hela eller delar av verksamhetsområden

Krisledningsnämnd har inte fast anställd personal. Vid övertagande av hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder kan krisledningsnämnden därmed också komma att överta arbetsgivaransvaret

- Tillägg i valnämnden reglemente görs enligt följande:

§ 4 Personal

Överförmyndarnämnden och valnämnden har inte fast anställd personal (s.k. tillsvidareanställning). Kommunstyrelsens förvaltning (stadskontoret) tillhandahåller fast anställd personal för nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen är därmed formellt anställningsmyndighet tillika ansvarig för personal- samt arbetsmiljöfrågor avseende dessa.

Förändringar i stadskontorets organisation som påverkar ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, överförmyndarnämnd och valnämnd ska samordnas mellan nämnderna.

Det ankommer även i övrigt på nämnderna att löpande samordna förvaltningsövergripande angelägenheter.

Om behov föreligger av nämndbeslut avseende förändringar av förvaltningens organisation svarar kommunstyrelsen för detta.

Valnämnden ansvarar för att rekrytera och anställa röstmottagare. Det är tidsbegränsade anställningar (timanställning/intermittent) som gäller för valperiod. Valnämnden ansvarar för röstmottagarnas arbetsmiljö under val. Det handlar om förebyggande av hot, våld och otillåten påverkan samt i övrigt skapa en tillfredsställande arbetsmiljö. Ansvaret fullgörs genom utbildning av röstmottagare, säkerhetsarbete samt användandet av lämpliga lokaler.

- Tillägg i överförmyndarnämnden reglemente görs enligt följande:

2 § Personal

Överförmyndarnämnden och valnämnden har inte fast anställd personal (s.k. tillsvidareanställning). Kommunstyrelsens förvaltning (stadskontoret) tillhandahåller fast anställd personal för nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen är därmed formellt anställningsmyndighet tillika ansvarig för personal- samt arbetsmiljöfrågor avseende dessa.

Förändringar i stadskontorets organisation som påverkar ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, överförmyndarnämnd och valnämnd ska samordnas mellan nämnderna.

Det ankommer även i övrigt på nämnderna att löpande samordna förvaltningsövergripande angelägenheter.

Om behov föreligger av nämndbeslut avseende förändringar av förvaltningens organisation svarar kommunstyrelsen för detta.

- Tillägg i barn- och utbildningsnämndens respektive utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens reglementen görs enligt följande:

§ 2

Barn- och utbildningsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har en gemensam förvaltning, utbildningsförvaltningen. Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för den centrala administrationen inom förvaltningen.

Förändringar i utbildningsförvaltningens organisation som påverkar ansvarsfördelningen mellan barn- och utbildningsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ska samordnas mellan nämnderna.

Det ankommer även i övrigt på nämnderna att löpande samordna förvaltningsövergripande angelägenheter.

Om behov föreligger av nämndbeslut avseende förändringar av förvaltningens organisation svarar barn- och utbildningsnämnden för detta.

Parlamentariska kommitténs rekommendation:

Parlamentariska kommittén rekommenderar att rutiner utarbetas för hur socialförvaltningens och utbildningsförvaltningens nämnder, samt överförmyndarnämnden och valnämnden kan involveras i personal- och arbetsmiljöarbetet.

Parlamentariska kommitténs framtida roll och uppdrag

Parlamentariska kommittén har diskuterat kommitténs framtida roll och uppdrag. En dialog har förts med kommunfullmäktiges presidium kring principiella frågor.

I parlamentariska kommitténs arbetsordning, fastställd av kommunfullmäktige 2019-04-25 § 83, anges att kommittén i sina uppdrag ska beakta kommunens jämställdhetsplan. Med anledning av kommunfullmäktiges beslut 2022-10-06 § 237 att upphäva jämställdhetsplanen i samband med antagande av program för hållbarhet, behöver kommitténs arbetsordning revideras.

Parlamentariska kommittén har även övervägt om det ska ingå i kommitténs uppdrag att lämna förslag som rör utskottens organisation och villkor.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Parlamentariska kommittén föreslår att kommitténs arbetsordning revideras så att arbetsordningen hänvisar till Program för hållbarhet i Jönköpings kommun 2022-2030 i stället för den upphävda jämställdhetsplanen.
- Parlamentariska kommitténs arbetsordning revideras innebärande att kommittén ges möjlighet att föreslå antal och inriktning för kommunstyrelsens och nämndernas utskott.
- Parlamentariska kommitténs presidium ska tillsammans med kommunfullmäktiges presidium årligen överlägga kring lämplig budgetram för kommitténs arbete.

Överläggningen ska ske innan kommunfullmäktiges presidium utformar sitt budgetäskande till budgetberedningen.

Arbetsformer för valberedningen

Parlamentariska kommittén har behandlat sammansättningen av kommunfullmäktiges valberedning. Kommittén har övervägt alternativet att minska antalet ledamöter i valberedningen från nio ledamöter och nio ersättare, till en ledamot och en ersättare per parti som är representerat i kommunfullmäktige, samt att ta bort uppdraget som andre vice ordförande. Kommittén konstaterar att den kostnadsbesparing det skulle innebära att minska antalet ledamöter i valberedningen inte överväger fördelarna med att behålla nuvarande antal ledamöter.

Parlamentariska kommittén är enig om att posten som andre vice ordförande i valberedningen bör strykas i kommunfullmäktiges arbetsordning under § 39.

Parlamentariska kommitténs förslag:

- Kommunfullmäktiges arbetsordning § 39 revideras innebärande att posten som andre vice ordförande i valberedningen stryks.

Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision

Ärenden som diskuterats:

Minska antal ledamöter i kommunfullmäktige

Minska antalet ledamöter i kommunfullmäktige till 61

Minska antalet ledamöter i nämnder

Samma antal ledamöter respektive ersättare i nämnderna

Minska antalet ledamöter i kommunrevisionen

Moderaterna och Sverigedemokraterna har väckt frågan om en minskning av antalet mandat i kommunfullmäktige.

Stadskontoret har presenterat en beräkning av de rörliga kostnader som kan kopplas till ett mandat i kommunfullmäktige. Utslaget på antalet ledamöter + ersättare (124 st.) blir den rörliga kostnaden för en plats i kommunfullmäktige 35 000 kr (2022).

Parlamentariska kommittén konstaterar att den kostnadsbesparing det skulle innebära att minska antalet ledamöter inte överväger de demokratiska fördelarna med att behålla antalet. Därför förordar kommittén inte någon förändring av antalet ledamöter i kommunfullmäktige.

Moderaterna har aktualiserat frågan om minskat antal ledamöter i kommunrevisionen. Inför innevarande mandatperiod ökades antalet ledamöter i kommunrevisionen från 13 till 15 ledamöter. Parlamentariska kommittén har inhämtat synpunkter från kommunrevisionens presidium. Presidiet är enigt om att en minskning av antalet ledamöter i kommunrevisionen skulle leda till bättre gruppdynamik och samarbete inom revisionen samt bidra

till ett mer effektivt arbete. En minskning av antalet ledamöter skulle inte öka arbetsbelastningen nämnvärt för ledamöterna.

Parlamentariska kommittén konstaterar att det krävs kunskap, intresse och engagemang för att bedriva en bra kommunrevision. Uppdraget i kommunrevisionen är inte partipolitiskt och revisorerna ska vara införstådda med och arbeta utefter god revisionssed, vilket är dokumenterade principer och förhållningssätt fastställda av revisionsdelegationen inom SKR, Sveriges Kommuner och Regioner.

Parlamentariska kommitténs förslag

- Parlamentariska kommittén föreslår att antalet ledamöter i kommunrevisionen minskas från 15 till 11 ledamöter.

Demokrati och inflytande

Mandatperiodernas utformning

Ärenden som diskuterats:

Inför 2-årig mandatperiod för nämnder och bolag

Inför ettåriga mandatperioder

Tvååriga mandatperioder i nämnder

Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna har lämnat förslag på ändring av mandatperiodernas utformning till ettåriga respektive tvååriga mandatperioder.

Enligt kommunallagen 6 kap. 18 – 19 §§ är kommunstyrelsens mandatperiod fyra år. I föräldrabalken (19 kap. 7 §) anges att ledamot och ersättare i överförmyndarnämnd väljs för fyra år. Längden för övriga nämnders mandatperioder regleras av kommunfullmäktige.

Parlamentariska kommittén kan se vissa fördelar med förändring av mandatperiodens längd. Samtidigt konstaterar kommittén att frågan i grunden inte är av parlamentarisk karaktär, utan i första hand en angelägenhet för partierna. Därför förespråkar kommittén inte någon förändring av mandatperiodernas utformning.

Nomenklaturfrågor

Stads- förekommer som prefix inom kommunens verksamheter. Då Jönköping är en kommun har parlamentariska kommittén gjort en översyn av behovet och möjligheten att ersätta stads- som prefix. Vidare bör begreppet ”förvaltning” ersätta ”kontor”.

Ur ett kommunikativt perspektiv är det positivt med enhetlighet i benämningen av förvaltningarna. Att använda ”kommun” och ”förvaltning” konsekvent gör organisationen mer begriplig både internt och externt. Det blir enklare att förstå vem som gör vad och hur kommunen är organiserad. Begreppet *kommun* påminner om den demokratiska grunden – att det handlar om en gemensam organisation som styrs av folkvalda.

Stadskontoret, stadsbyggnadskontoret, räddningstjänsten, miljö- och hälsoskyddskontoret och tekniska kontoret är de förvaltningar vars benämning inte följer den enhetliga nomenklaturen.

En omvärldsbevakning visar att kommunledningskontor eller kommunledningsförvaltning är den vanligaste benämningen inom länets kommuner. Av landets 20 största kommuner är det 6 som har ”stad” i namnet. Bland övriga 14 kommuner som inte är städer är ”kommun-” det vanligaste prefixet på den centrala förvaltningen. Undantag är Umeå kommun och Nacka kommun som har stadsledningskontor.

Kostnaderna för namnändringarna utgörs delvis av arbetstid för ändring i system och mal-lar där förvaltningarnas namn ingår. Tidsåtgången har uppskattats till 80 – 160 timmars arbetstid. Kommunens profilprogram utgår från ”Jönköpings kommun”, inte respektive förvaltning. Den förvaltning som kommer att påverkas mest kostnadsmässigt är tekniska kontoret. Tekniska kontoret uppskattar att kostnaden för utbyte av bland annat skyltar på sandlådor, avstängningsmaterial, vattentankar, pumpar m.m. samt arbetskläder, utrustning och material som är märkt med Tekniska kontoret kan uppgå till flera hundra tusen kronor, kanske miljonbelopp om allt material ska märkas om alternativt bytas i förtid. Ett utbyte kan också ske successivt i samband med att material ändå byts ut. Vissa tillgångar byts dock ut sällan, varför ”Tekniska kontoret” kan komma att finnas kvar på visst material i cirka tio år.

Det finns även att antal titlar som innehåller prefixet ”stads-”; stadsdirektör, stadsjurist, stadsarkivarie, stadsbyggnadsdirektör, stadsarkitekt och stadsutvecklare. Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdirektörens titel ändras från stadsdirektör till kommundirektör i samband med att ny ordinarie direktör påbörjar sin tjänstgöring.

Parlamentariska kommitténs förslag

- Parlamentariska kommittén föreslår revidering av benämningar enligt följande:
 - Stadskontoret ändras till kommunledningsförvaltningen.
 - Stadsbyggnadskontoret ändras till samhällsbyggnadsförvaltningen.
 - Miljö- och hälsoskyddskontoret ändras till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.
 - Tekniska kontoret ändras till tekniska förvaltningen.
 - Räddningstjänst kvarstår som benämning.
 - Stadsbyggnadsnämnden ändras till samhällsbyggnadsnämnden.
- Under förutsättning att kommunfullmäktige ställer sig bakom ovanstående förslag, föreslår parlamentariska kommittén att nämnderna ska se över nomenklaturen inom sitt verksamhetsområde snarast och att titlar ändras senast vid återbesättning i den mån det är lämpligt att ändra prefix från stads- till kommun-.

Parlamentariska kommitténs ärendelista, förenklad

Ärenden som kommittén prioriterat att behandla

Nr	Diariernr	Ärende	Prioritet	Status	Anteckningar
		Arvode och ersättning			
55	Ks/2025:389	Arvodesregler för förtroendevalda		Klart	PK 2025-11-14 § 65, Revidering enligt stk förslag PK2026-02-06 § 10, Revidering avseende insättande av ersättare för fast arvoderade
5	Ks/2024:304	Kommunrevisionens ersättningssystem	2	Klart	PK 2025-09-12 § 46
6	Ks/2025:139	Arvodering av individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	2	Klart	PK 2025-05-15 § 29
7, 45, 8 13, 34	Ks/2024:305	Antal kommunalråd samt arvodering av gruppledare och ordförande i kommunstyrelsens utskott	2	Klart	PK 2024-09-13 § 67 Antal kommunalråd och arvodering av gruppledare PK 2025-10-03 § 57 Arvodering av ordf. i ks utskott
51	Ks/2025:245	Arvodesregler gällande sjukskrivning vid politiskt uppdrag		Klart	PK 2025-05-15 § 31
1	Ks/2024:114	Ersättning för förlorad pensionsförmån för förtroendevalda med uppdrag i kommunens bolag		Klart	PK 2024-05-16 § 40 Överlämnat till KS för beslut KF 2024-08-29 § 149
24	Ks/2024:115	Regler för förlorad arbetsinkomst för förtroendevalda med timanställning		Klart	PK 2024-01-18 § 6 Överlämnat till KS för beslut KF 2024-03-27 § 59
49		Utvärdering av arvodesregler avseende förlorad arbetsinkomst för förtroendevalda med timanställning		Klart	Resultat av ärende 24. Saknas underlag för utvärdering. Vid 2026-01-13 har ingen förtroendevald med timanställning ansökt om ersättning för förlorad arbetsinkomst sedan förändringen trädde i kraft.
		Partier och förtroendevaldas förutsättningar			
2	Ks/2024:261	Rätt till barnomsorg under tiden man utövar sitt politiska uppdrag	1	Klart	PK 2024-06-03 § 51
40	Ks/2024:218	Tillgång till nämndernas offentliga handlingar via Netpublicator för kommunfullmäktiges ledamöter	1	Klart	PK 2024-05-16 § 43
10	Ks/2024:113	Enkät till förtroendevalda som avslutat sitt uppdrag		Klart	PK 2024-02-22 § 16, Redovisas en gång om året.
		Organisation och uppdrag			
50	Ks/2025:140	Personal- och arbetsgivaransvar för nämnder med gemensam förvaltning		Klart	PK 2025-11-14 § 67, Komplettering i buns respektive uans reglementen PK 2025-12-04 § 78, Komplettering i Allmänna bestämmelser samt i ks, öfn, vn respektive klin reglementen
56	Ks/2025:389	Parlamentariska kommitténs arbetsordning		Klart	PK 2025-12-04- § 79, Revidering avseende utskott PK 2026-01-16 § 5, Revidering avseende Jämställdhetsplan
3, 48	Ks/2024:153	Fördelning av beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	1	Klart	PK 2025-05-15 § 29 och § 30
17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44	Ks/2024:251	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet		Klart	PK 2025-09-12 § 49
15, 43, 26, 16, 18	Ks/2024:217	Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision	1	Klart	PK 2024-05-16 § 39, Antal ledamöter i KF PK 2024-12-13 § 81 (Kommunrevisionens ersättningssystem) Antal ledamöter i KREV PK 2025-10-03 § 58 Antal ledamöter i nämnder
54	Ks/2025:365	Parlamentariska kommitténs framtida roll och uppdrag		Klart	PK 2025-11-14 § 66
53	Ks/2025:358	Stadsdirektörens roll		Klart	PK 2025-09-12 § 47
12	Ks/2024:327	Arbetsformer för kommunfullmäktiges valberedning	1	Klart	PK 2024-10-11 § 76
14, 11, 47	Ks/2024:328	Översyn av nämndstruktur för skola och arbetsmarknad	1	Klart	PK 2024-08-16 § 58
		Demokrati och inflytande			
31	Ks/2024:387	Nomenklaturfrågor	3	Klart	PK 2025-12-04 § 76
19, 42, 33	KS/2024:216	Mandatperiodernas utformning	1	Klart	PK 2024-05-16 § 42

Parlamentariska kommitténs ärendelista, samtliga ärenden

Nr	Sambehandlas	Diariennr	Ärenden	Ny ärenderubrik	Avsändare/ förslagsställare	Status	Anteckningar
			Arvode och ersättning				
55		Ks/2025:389	Arvodesregler för förtroendevalda		Parlamentariska kommittén 2025-09-12 § 51	Klart	PK 2025-11-14 § 65, Revidering enligt stk förslag PK2026-02-06 § 10, Revidering avseende insättande av ersättare för fast arvoderade
5		Ks/2024:304	Kommunrevisionens ersättningssystem		Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2025-09-12 § 46
6		Ks/2025:139	Inget fast arvode i individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	Arvodering av individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2025-05-15 § 29 Behandlas i samband med Fördelning av beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott
8	7, 45, 13, 34	Ks/2024:305	Ta bort fast arvodering i personalutskott och upphandlingsutskott	Antal kommunalråd samt arvodering av gruppledare och ordförande i kommunstyrelsens utskott	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2025-10-03 § 57
51		Ks/2025:245	Arvodesregler gällande sjukskrivning vid politiskt uppdrag		Parlamentariska kommittén 2025-04-04 § 21	Klart	PK 2025-05-15 § 31
7	45, 13, 34, 8	Ks/2024:305	Sänkt arvode för gruppledare	Antal kommunalråd samt arvodering av gruppledare och ordförande i kommunstyrelsens utskott	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2024-09-13 § 67
45	7, 13, 34, 8	Ks/2024:305	Alla partier som inte får kommunalråd ska istället erhålla ett gruppledararvode motsvarande 40-50 % av ett kommunalråd	Antal kommunalråd samt arvodering av gruppledare och ordförande i kommunstyrelsens utskott	Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Klart	PK 2024-09-13 § 67
24		Ks/2024:115	Uttred ett ev. förtydligande av reglerna för förlorad arbetsinkomst när det gäller förtroendevalda med timanställning	Regler för förlorad arbetsinkomst för förtroendevalda med timanställning	Kommunalråd ansvarsområde 1 2023-11-24 § 31	Klart	PK 2024-01-18 § 6 Överlämnat till KS för beslut KF 2024-03-27 § 59
1		Ks/2024:114	Ersättning för förlorad pensionsförmån för förtroendevalda med uppdrag i kommunens bolag		Parlamentariska kommittén 2023-06-15 § 10, 13	Klart	PK 2024-05-16 § 40 Överlämnat till KS för beslut KF 2024-08-29 § 149
49			Utvärdering av arvodesregler avseende förlorad arbetsinkomst för förtroendevalda med timanställning		Kommunfullmäktige 2024-03-27 § 59	Klart	Resultat av ärende 24. Saknas underlag för utvärdering. Vid 2026-01-13 har ingen förtroendevald med timanställning ansökt om ersättning för förlorad arbetsinkomst sedan förändringen trädde i kraft.
29			Utskottens funktion, uppdrag och antal	Utskottens arvodering	Liberalerna 2023-11-24 § 30	Avbrutet	Behandlas ej 2024-09-13 § 69
4			Inkludera sammanträden och förrättningar i fasta arvoden		Moderaterna 2023-09-21 § 23	Avbrutet	Behandlas ej 2024-03-15 § 25
9			Förenkla regler för förrättning och digitalisera blanketter		Moderaterna 2023-09-21 § 23	Avbrutet	Behandlas ej 2024-03-15 § 25
38			Olika arvode beroende på vilken nämnd man sitter i, kopplat till ordförandes arvode		Kristdemokraterna 2024-01-18 § 8	Avbrutet	Behandlas ej 2024-03-15 § 25
46			Differentiera arvodet för vice ordförande i bolagen. I nämnderna är det redan differentierat. Arbetsbördan är oftast större för andre vice		Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Avbrutet	Behandlas ej 2024-03-15 § 25

			Partier och förtroendevaldas förutsättningar				
2		Ks/2024:261	Rätt till barnomsorg under tiden man utövar sitt politiska uppdrag		Parlamentariska kommittén 2023-06-15 § 10, 13	Klart	PK 2024-06-03 § 51 Förtroendevaldas rätt till vård och tillsyn av anhörig besvaras under smtr 2024-08-16
40		Ks/2024:218	Tillgång till nämndernas offentliga handlingar via Netpublicator för kommunfullmäktiges ledamöter		Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Klart	PK 2024-05-16 § 43
10		Ks/2024:113	Utreda framgången av den utvärdering som skickas ut i samband med att förtroendevalda avslutar sitt uppdrag.	Enkät till förtroendevalda som avslutat sitt uppdrag	Liberalerna 2023-09-21 § 19	Klart	PK 2024-02-22 § 16, Redovisas en gång om året.
35			Inrätta politiska sekreterare		Kristdemokraterna 2024-01-18 § 8	Avbrutet	Behandlas ej 2024-03-15 § 25
			Organisation och uppdrag				
50		Ks/2025:140	Överförmyndarnämndens organisering	Personal- och arbetsgivaransvar för nämnder med gemensam förvaltning	Parlamentariska kommittén 2025-02-06 § 8	Klart	PK 2025-11-14 § 67, Komplettering i buns respektive uans reglementen PK 2025-12-04 § 78, Komplettering i Allmänna bestämmelser samt i ks, öfn, vn respektive kln reglementen
56		Ks/2025:389	Parlamentariska kommitténs arbetsordning		PK 2025-11-14 § 66 och 70	Klart	PK 2025-12-04- § 79, Revidering avseende utskott PK 2026-01-16 § 5, Revidering avseende Jämställdhetsplan
3	48	Ks/2024:153	Fördelning av beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	Fördelning av beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	Parlamentariska kommittén 2023-06-15 § 10, 13	Klart	PK 2025-05-15 § 29 och § 30 Behandlas i samband med "Arvodering av individ- och familjeomsorgsnämndens utskott"
48	3	Ks/2024:153	Rotera beredskapen inom presidierna för individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	Fördelning av beredskap inom individ- och familjeomsorgsnämndens utskott	Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Klart	PK 2025-05-15 § 29 och § 30 Behandlas i samband med "Arvodering av individ- och familjeomsorgsnämndens utskott"
27	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Likartad arbetslastning i nämnderna	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Liberalerna 2023-11-24 § 30	Klart	PK 2025-09-12 § 49 Ks/2024:112 Nämndernas belastning, ärendet avslutas och behandlas istället i ärende Ks/2024:251
25	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	En förvaltning – en nämnd	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Liberalerna 2023-11-24 § 30	Klart	PK 2025-09-12 § 49 Ks/2024:112 Nämndernas belastning, ärendet avslutas och behandlas istället i ärende Ks/2024:251
23	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Utred om någon nämnd, utom individ- och familjeomsorgsnämnden, har oproportionerligt många och stora ärenden att hantera	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Miljöpartiet 2023-11-24 § 31	Klart	PK 2025-09-12 § 49 Ks/2024:112 Nämndernas belastning, ärendet avslutas och behandlas istället i ärende Ks/2024:251
17	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Flytta hantering av alkoholtillstånd till miljö- och hälsonämnden	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2025-09-12 § 49 Ks/2024:281 Nämndernas ansvarsområden, ärendet avslutas och behandlas istället i ärende Ks/2024:251

28	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Tillstånd och tillsyn i samma nämnd	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Liberalerna 2023-11-24 § 30	Klart	PK 2025-09-12 § 49 Ks/2024:281 Nämndernas ansvarsområden, ärendet avslutas och behandlas istället i ärende Ks/2024:251
21	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Flytta godkännande och hantering av tillstånd för handikapparkering till funktionsstödsnämnden	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Miljöpartiet 2023-11-24 § 31	Klart	PK 2025-09-12 § 49 Ks/2024:281 Nämndernas ansvarsområden, ärendet avslutas och behandlas istället i ärende Ks/2024:251
22	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Flytta godkännande av bostadsanpassningsbidrag till funktionsstödsnämnden	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Miljöpartiet 2023-11-24 § 31	Klart	PK 2025-09-12 § 49 Ks/2024:281 Nämndernas ansvarsområden, ärendet avslutas och behandlas istället i ärende Ks/2024:251
37	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Utred vilken nämnd som ska ansvara för trafikfrågor	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Kristdemokraterna 2024-01-18 § 8	Klart	PK 2025-09-12 § 49
20	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Utred behovet av att flytta hanteringen av ärenden rörande myndighetsfrågor, upplåtelser av kommunal mark samt investeringar gällande vägar från stadsbyggnadsnämnden	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Centerpartiet 2023-11-24 § 31	Klart	PK 2025-09-12 § 49
44	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Utred om trafikavdelningen kan flyttas från stadsbyggnadskontoret till tekniska kontoret	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Klart	PK 2025-09-12 § 49
30	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Utred parallella system. Ska samma ärendetyp ska behandlas i olika beslutsorgan beroende av exempelvis geografiskt läge	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Liberalerna 2023-11-24 § 30	Klart	PK 2025-09-12 § 49
32	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 52	Ks/2024:251	Attraktiva politiska uppdrag	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Liberalerna 2023-11-24 § 30	Klart	PK 2025-09-12 § 49 Ämnet har även diskuterats i samband med behandling av "Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision"
52	17, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30, 32, 37, 44, 32		Motion om arbetsbelastning för stadsbyggnadsnämndens ledamöter	Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet	Kommunfullmäktige 2025-05-27 § 143	Klart	PK 2025-09-12 § 49
16	15, 43, 26, 18	Ks/2024:217	Minska antal ledamöter i nämnder	Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2025-10-03 § 58
26	15, 43, 16, 18	Ks/2024:217	Samma antal ledamöter respektive ersättare i nämnderna	Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision	Liberalerna 2023-11-24 § 30	Klart	PK 2025-10-03 § 58
54		Ks/2025:365	Parlamentariska kommitténs framtida roll och uppdrag		Parlamentariska kommittén 2025-05-15 § 42	Klart	PK 2025-11-14 § 66
53		Ks/2025:358	Stadsdirektörens roll		Parlamentariska kommittén 2025-08-15 § 38	Klart	PK 2025-09-12 § 47
18	15, 43, 26, 16	Ks/2024:217	Minska antal ledamöter i kommunrevisionen	Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2024-12-13 § 81
15	43, 26, 16, 18	Ks/2024:217	Minska antal ledamöter i kommunfullmäktige	Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2024-05-16 § 39
43	15, 26, 16, 18	Ks/2024:217	Minska antalet ledamöter i kommunfullmäktige till 61	Antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision	Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Klart	PK 2024-05-16 § 39

12		Ks/2024:327	Arbetsformer för kommunfullmäktiges valberedning		Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2024-10-11 § 76
13	45, 7, 34, 8	Ks/2024:305	Utreda antal kommunalråd, 5 eller 7	Antal kommunalråd samt arvodering av gruppledare och ordförande i kommunstyrelsens utskott	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2024-09-13 § 67
34	45, 7, 13, 8	Ks/2024:305	Utöka antal kommunalråd	Antal kommunalråd samt arvodering av gruppledare och ordförande i kommunstyrelsens utskott	Kristdemokraterna 2024-01-18 § 8	Klart	PK 2024-09-13 § 67
11	14, 47	Ks/2024:328 (Ks/2023:290)	Motion om instiftande av en arbetsmarknadsnämnd i Jönköpings kommun	Översyn av nämndstruktur för skola och arbetsmarknad	Kommunfullmäktige 2023-09-21 § 20	Klart	PK 2024-08-16 § 58
14	11, 47	Ks/2024:328	Översyn av nämndstruktur för skola och arbetsmarknad	Översyn av nämndstruktur för skola och arbetsmarknad	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2024-08-16 § 58
47	11, 14	Ks/2024:328	En arbetsmarknadsnämnd och en skolenämnd	Översyn av nämndstruktur för skola och arbetsmarknad	Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Klart	PK 2024-08-16 § 58
36			Utred hur övergripande frågor kring digitalisering, IT och AI ska hanteras		Kristdemokraterna 2024-01-18 § 8	Avbrutet	Behandlas ej 2024-03-15 § 25
39			En nämnd som hanterar myndighetsutövning		Kristdemokraterna 2024-01-18 § 8	Avbrutet	Behandlas ej 2024-03-15 § 25
			Demokrati och inflytande				
31		Ks/2024:387	Nomenklaturfrågor, stads- som prefix	Nomenklaturfrågor	Liberalerna 2023-11-24 § 30	Klart	PK 2025-12-04 § 76
19	42, 33	Ks/2024:216	Inför 2-årig mandatperiod för nämnder och bolag	Mandatperiodernas utformning	Moderaterna 2023-09-21 § 23	Klart	PK 2024-05-16 § 42
42	19, 33	Ks/2024:216	Tvååriga mandatperioder i nämnder	Mandatperiodernas utformning	Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Klart	PK 2024-05-16 § 42
33	19, 42	Ks/2024:216	Inför ettåriga mandatperioder	Mandatperiodernas utformning	Kristdemokraterna 2024-01-18 § 8	Klart	PK 2024-05-16 § 42
41			Utveckla webbsidan för Jönköpingsförslag genom att ge möjlighet till namnunderskrifter via BankID. Detta verktyg kan då användas till att föreslå folkomröstningar och underlättar demokratin för medborgarna		Sverigedemokraterna 2024-02-22 § 19	Avbrutet	Behandlas ej 2024-03-15 § 25

Partier och förtroendevaldas förutsättningar

Enkät till förtroendevalda som avsagt sig uppdrag

På uppdrag av parlamentariska kommittén genomför stadskontoret en enkät bland de förtroendevalda som avsagt sig uppdrag. Från 2024 skickas enkäten inte bara ut via den kommunala mejladressen, utan även till privat mejl och som SMS. Det har gjort att svarsfrekvensen förbättrats. Nedan redovisas en sammanställning av svar som inkommit under 2024 och 2025. Under denna period har 114 avsägelser kommit in, 98 enkäter har skickats ut och enkäten har besvarats av 63 personer. Det innebär att 64 procent av de som fått enkäten har besvarat den.

En sammanställning av enkätsvaren biläggs Parlamentariska kommitténs slutrapport. (Bilaga 4)

CEMR-deklarationen

CEMR-deklarationen riktar sig till Europas kommuner, landsting och regioner. Kommunfullmäktige antog deklarationen i december 2006. En av dess principer är att ett representativt deltagande av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Artikel 2 i deklarationen handlar om politisk representation.

Kommunen som undertecknare förbinder sig att vidta alla rimliga åtgärder till stöd för de rättigheter och principer som nämns i deklarationen. Det innebär:

- Att uppmuntra politiska partier och grupper att anta och genomföra principen om en jämn fördelning mellan kvinnor och män.
- Att uppmuntra politiska partier och grupper att vidta åtgärder för att öka antalet kvinnor som utses till kandidater och senare väljs.
- Att fastställa egna rutiner och uppförandenormer för att undvika att potentiella kandidater och folkvalda avskräcks av stereotypa beteenden, språkbruk eller trakasserier.
- Att vidta åtgärder för att göra det möjligt för folkvalda att förena privatliv, yrkesliv och offentliga uppdrag, till exempel genom att se till att tidsscheman, arbetsmetoder och tillgången till omsorg om anhöriga anpassas så att alla folkvalda kan delta fullt ut.

Program för hållbarhet i Jönköpings kommun 2022-2030

Från 2022 har Program för hållbarhet i Jönköpings kommun ersatt Program för jämställdhet som kommunfullmäktiges styrande dokument för jämställdhet. Två av de prioriterade hållbarhetsmålen under rubriken ”Makt och inflytande” berör förtroendevaldas uppdrag:

1. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att inneha högre chefspositioner, politiska uppdrag och sitta i bolagsstyrelser på lika villkor oavsett arbetsområde.

Parlamentariska kommittén har gjort en undersökning av andelen kvinnor respektive män bland ledamöter och ersättare i kommunens beslutande organ. Med en jämn könsfördelning menas att det är inom intervallet 40–60 procent av varje kön. Jönköpings kommunfullmäktige har en jämn könsfördelning. Vid mandatperiodens ingång uppgick kvinnornas andel till 47 procent inräknat ersättare. I november 2025 hade kvinnornas andel sjunkit något, till 46 procent inräknat ersättare. Bland ordinarie ledamöter innehade kvinnor i november 2025 47 procent av kommunfullmäktiges 81 platser.

Jämfört med föregående mandatperiod 2019-2022 har andelen kvinnor i kommunfullmäktige ökat.

I de kommunala bolagens styrelser är endast 29 procent av ledamöterna kvinnor. Även könsfördelningen i facknämnderna behöver uppmärksammas. Organiseringen visar tydliga könsmonster där kvinnor återfinns i facknämnder som hantlar frågor som vård, skola, omsorg och sociala frågor medan män återfinns i frågor som rör teknik, miljö, trafik och fastighet.

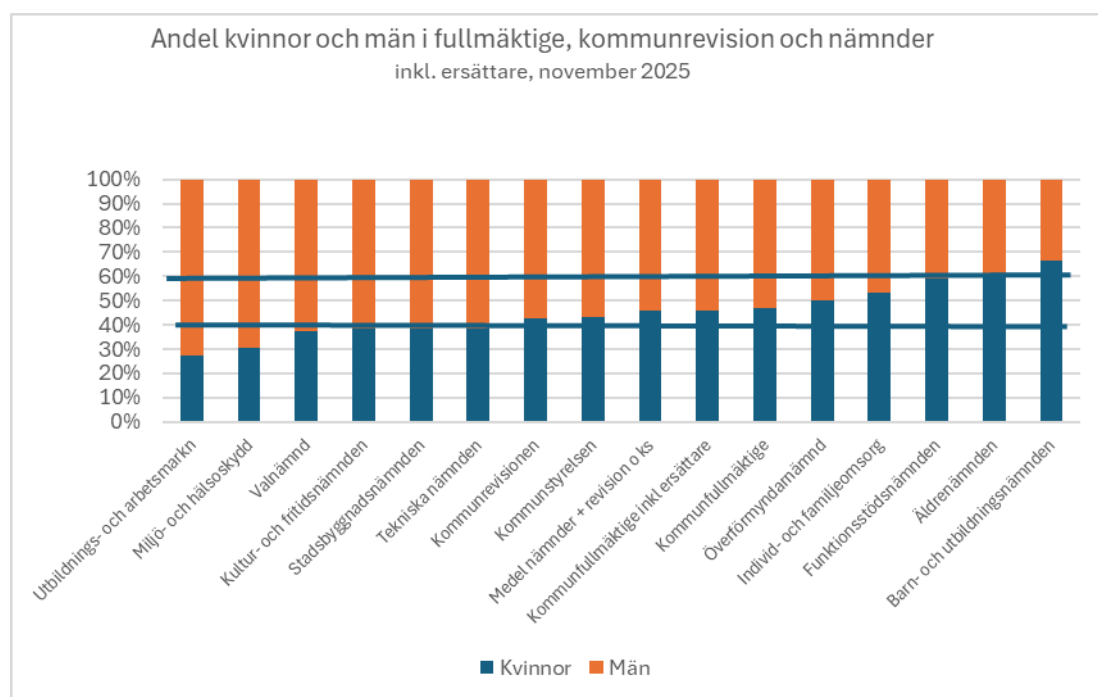

Diagram över fördelning kvinnor/män i kommunfullmäktige, kommunrevision och nämnder

I november 2025 har tre nämnder (överförmyndarnämnden, funktionsstödsnämnden och individ- och familjeomsorgsnämnden), kommunrevisionen och kommunstyrelsen en jämn könsfördelning om ersättarna räknas med. Åtta kvinnor och sex män är ordförande i kommunfullmäktige, kommunrevisionen eller någon av nämnderna. 11 kvinnor och 22 män representerar nämndernas presidier. I miljö- och hälsoskyddsnämnden och valnämnden är alla i presidiet män.

2. Kvinnor och män ska ha samma talutrymme under kommunfullmäktiges möten.

En analys av talartid i kommunfullmäktige under fem sammanträden mellan maj och oktober 2025 visar att det finns skillnader mellan mäns och kvinnors talartid. Sammanlagt gjordes 797 inlägg, där 61 procent var av män. Bland de tio personer som talade mest (totalt 396 inlägg) gjorde kvinnor 33 procent av inläggen, med en sammanlagd talartid på två timmar och 48 minuter, medan män talade i fem timmar och 56 minuter.

Deltagande i Jämställdhetsmyndighetens regeringsuppdrag kring jämställdhet i politisk representation och jämställt aktivt medborgarskap

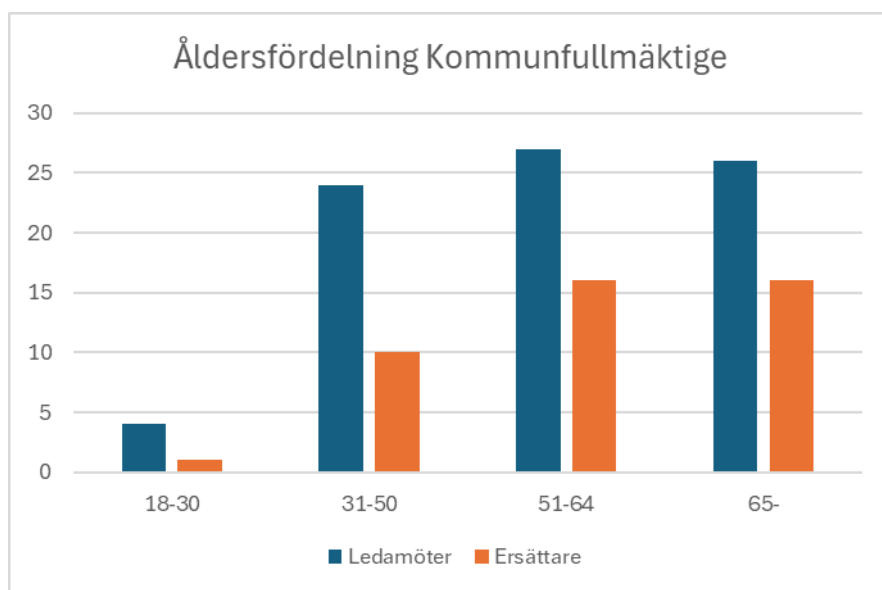
Jönköpings kommun deltog mellan 2022 och 2024 i Jämställdhetsmyndighetens nationella studie om delaktighet i lokal demokrati. Resultatet från studien visade att över 30 procent av de förtroendevalda kvinnorna i Jönköpings kommun vid flera tillfällen avstått från att uttala sig på sociala medier av rädsla för hot, trakasserier eller våld, vilket är mer än dubbelt så vanligt som bland män. Dessutom har drygt 10 procent av samtliga förtroendevalda undvikit att ta en mer framträdande roll i politiken, med en något högre andel kvinnor än män. Studien pekar även på att kvinnor i lokalpolitiken ofta möter högre krav och behöver förbereda sig mer för att tas på allvar.

Åldersfördelning i kommunfullmäktige och nämnder

Parlamentariska kommittén har gjort en sammanställning av åldersfördelningen i kommunfullmäktige och nämnderna. Sammanställningen avser ledamöter och ersättare i januari 2026.

Ålderssammansättningen i kommunfullmäktige

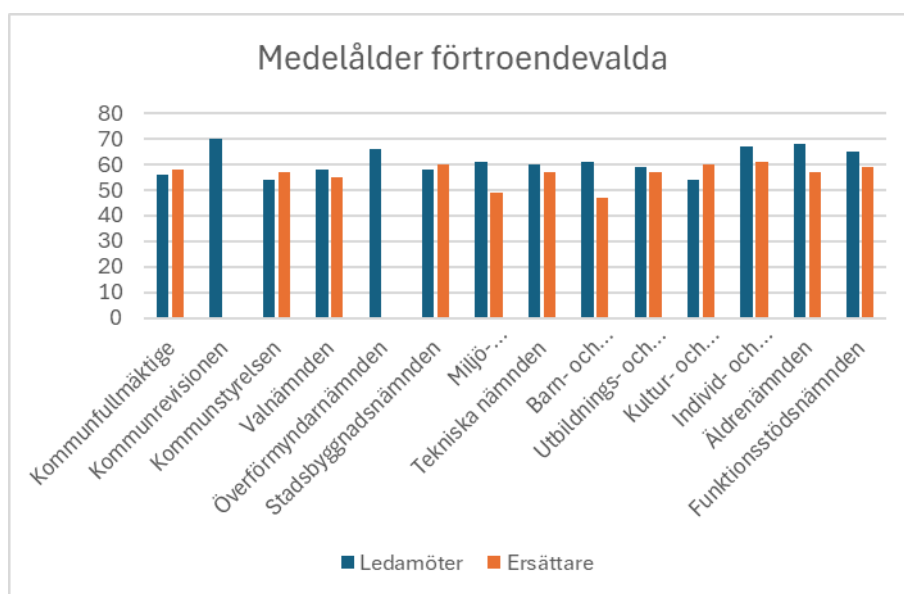
Bland kommunfullmäktiges ledamöter finns flest i åldersintervallet 51 – 64 år. Medelåldern bland ledamöter i kommunfullmäktige är 56,4 år. Medelåldern bland ersättarna är 57,9 år.

Ålderssammansättningen i nämnderna och kommunrevisionen

Parlamentariska kommittén har även sammanställt medelålder för ledamöter respektive ersättare i nämnder och övriga beslutande organ.

Högst medelålder har kommunrevisionen (70 år), medan kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden har den lägsta medelåldern bland ledamöterna (54 år).

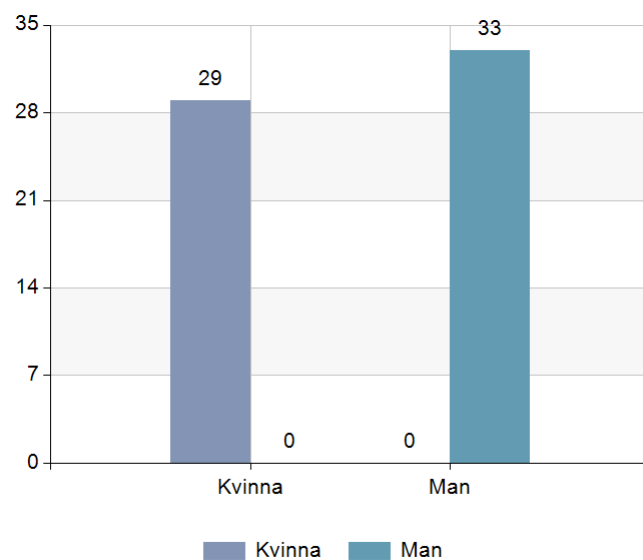

Enkät till förtroendevalda som avsagt sig uppdrag 2025 och 2024

Vilket är ditt juridiska* kön?

	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Kvinna	29	100	0	0	29	46,8
Man	0	0	33	100	33	53,2
Total	29	100	33	100	62	100

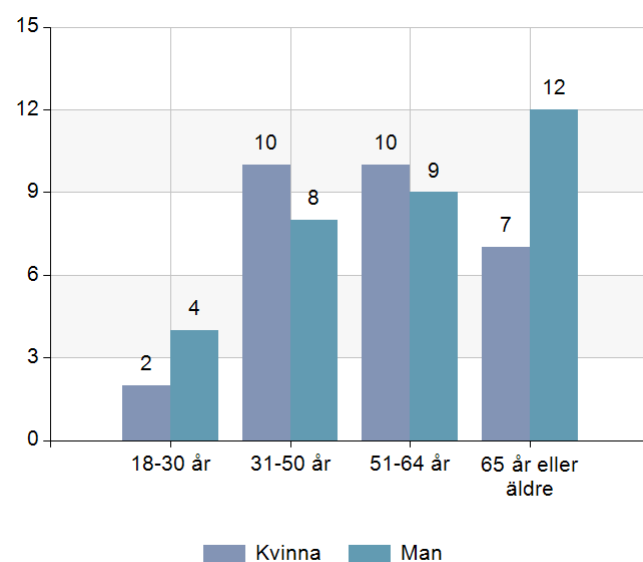
Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Ålder:

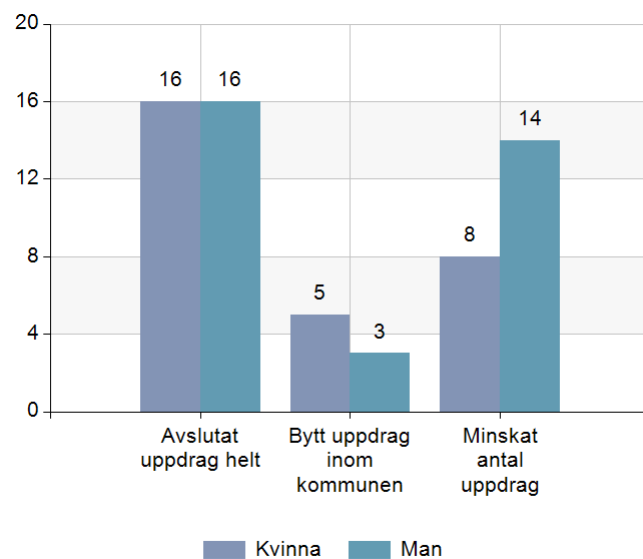
	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
18-30 år	2	6,9	4	12,1	6	9,7
31-50 år	10	34,5	8	24,2	18	29
51-64 år	10	34,5	9	27,3	19	30,6
65 år eller äldre	7	24,1	12	36,4	19	30,6
Total	29	100	33	100	62	100

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Jag som förtroendevald har

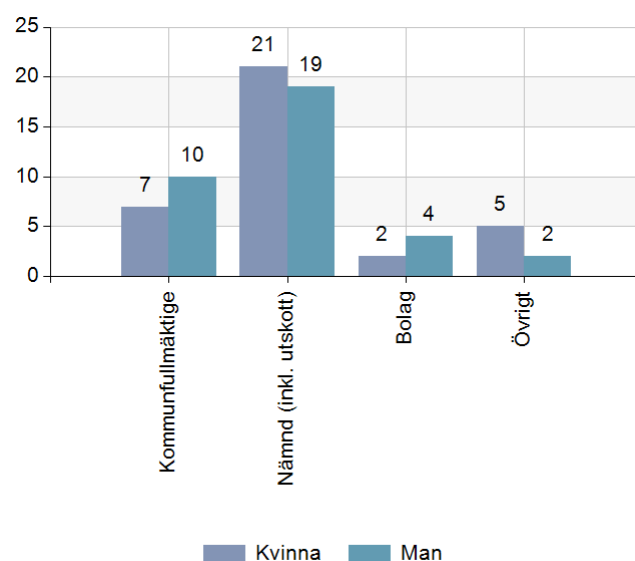
	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Avslutat uppdrag helt	16	55,2	16	48,5	32	51,6
Bytt uppdrag inom kommunen	5	17,2	3	9,1	8	12,9
Minskat antal uppdrag	8	27,6	14	42,4	22	35,5
Total	29	100	33	100	62	100

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

I vilken/vilka av nedanstående beslutsinstans/er har du avlagt dig uppdrag under nuvarande mandatperiod? (Flera svarsalternativ är möjliga)

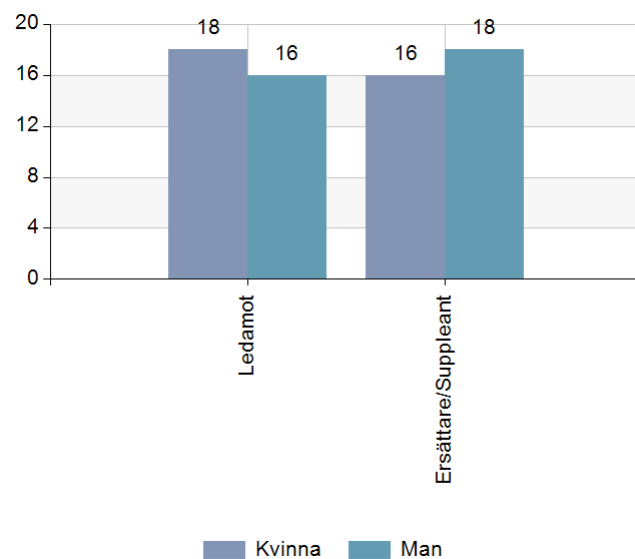
	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Kommunfullmäktige	7	24,1	10	30,3	17	27,4
Nämnd (inkl. utskott)	21	72,4	19	57,6	40	64,5
Bolag	2	6,9	4	12,1	6	9,7
Övrigt	5	17,2	2	6,1	7	11,3
Total	35	120,7	35	106,1	70	112,9

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Vilken typ av uppdrag har du haft? (Flera svarsalternativ möjliga)

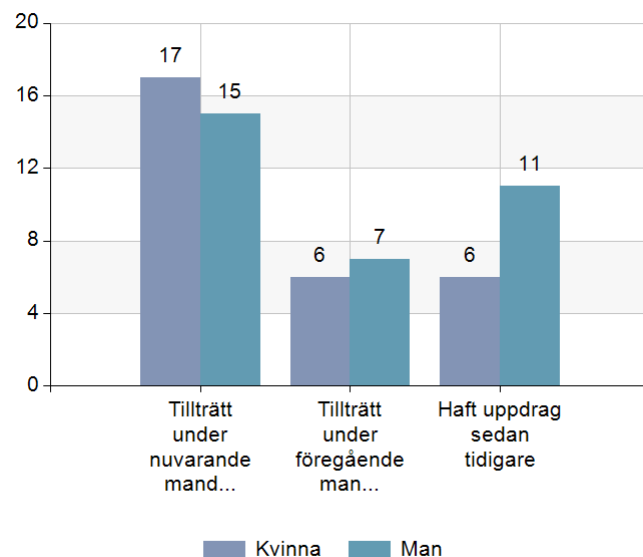
	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ledamot	18	62,1	16	48,5	34	54,8
Ersättare/Suppleant	16	55,2	18	54,5	34	54,8
Total	34	117,2	34	103	68	109,7

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Hur länge har du haft uppdrag som förtroendevald?

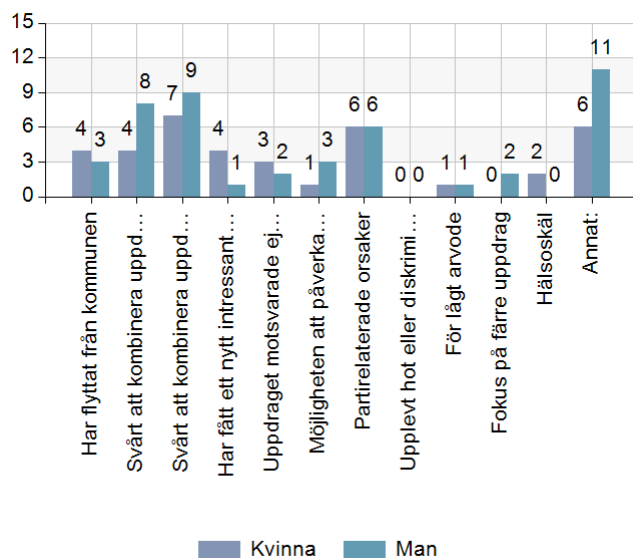
	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Tillträtt under nuvarande mandatperiod	17	58,6	15	45,5	32	51,6
Tillträtt under föregående mandatperiod	6	20,7	7	21,2	13	21
Haft uppdrag sedan tidigare	6	20,7	11	33,3	17	27,4
Total	29	100	33	100	62	100

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Vad är anledningen till att du lämnade ditt/dina uppdrag som förtroendevald? (Flera svarsalternativ är möjliga)

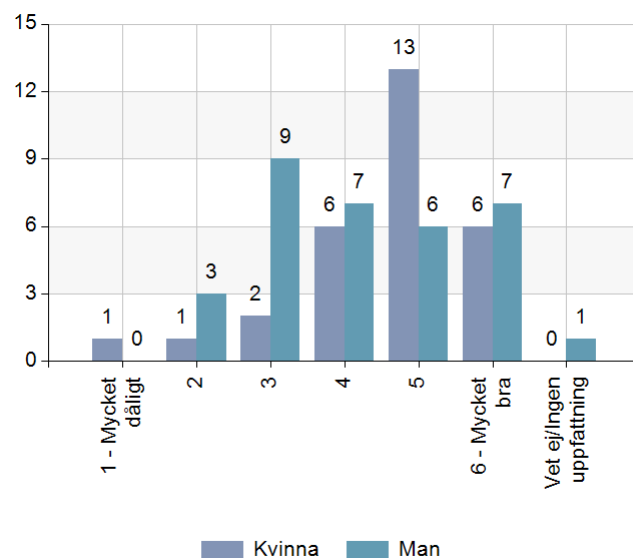
	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Har flyttat från kommunen	4	13,8	3	9,1	7	11,3
Svårt att kombinera uppdrag med privatliv	4	13,8	8	24,2	12	19,4
Svårt att kombinera uppdrag med yrkesliv	7	24,1	9	27,3	16	25,8
Har fått ett nytt intressantare politiskt uppdrag	4	13,8	1	3	5	8,1
Uppdraget motsvarade ej förväntningarna	3	10,3	2	6,1	5	8,1
Möjligheten att påverka motsvarade ej förväntningarna	1	3,4	3	9,1	4	6,5
Partirelaterade orsaker	6	20,7	6	18,2	12	19,4
Upplevt hot eller diskriminering pga. uppdraget	0	0	0	0	0	0
För lågt arvode	1	3,4	1	3	2	3,2
Fokus på färre uppdrag	0	0	2	6,1	2	3,2
Hälsoskäl	2	6,9	0	0	2	3,2
Annat:	6	20,7	11	33,3	17	27,4
Total	38	131	46	139,4	84	135,5

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Hur upplever du att det går att förena privatliv med offentliga uppdrag?

	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
1 - Mycket dåligt	1	3,4	0	0	1	1,6
2	1	3,4	3	9,1	4	6,5
3	2	6,9	9	27,3	11	17,7
4	6	20,7	7	21,2	13	21
5	13	44,8	6	18,2	19	30,6
6 - Mycket bra	6	20,7	7	21,2	13	21
Vet ej/Ingen uppfattning	0	0	1	3	1	1,6
Total	29	100	33	100	62	100

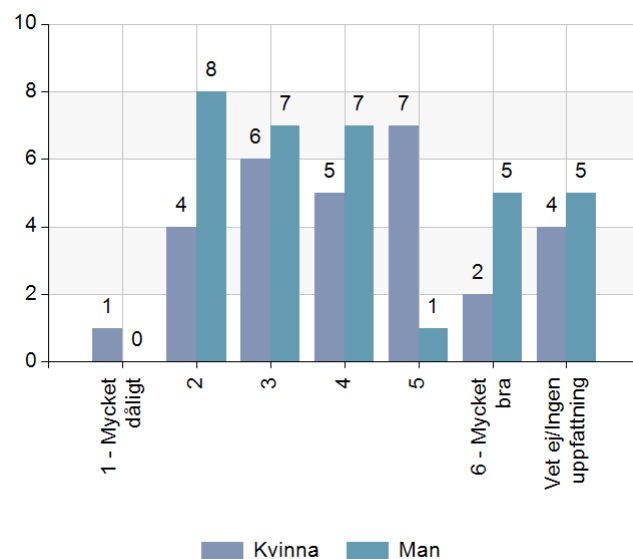

Statistik		
	Kvinna	Man
Medelvärde	4,62	4,16
Median	5	4

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Hur upplever du att det går att förena yrkesliv med offentliga uppdrag?

	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
1 - Mycket dåligt	1	3,4	0	0	1	1,6
2	4	13,8	8	24,2	12	19,4
3	6	20,7	7	21,2	13	21
4	5	17,2	7	21,2	12	19,4
5	7	24,1	1	3	8	12,9
6 - Mycket bra	2	6,9	5	15,2	7	11,3
Vet ej/Ingen uppfattning	4	13,8	5	15,2	9	14,5
Total	29	100	33	100	62	100

Statistik		
	Kvinna	Man

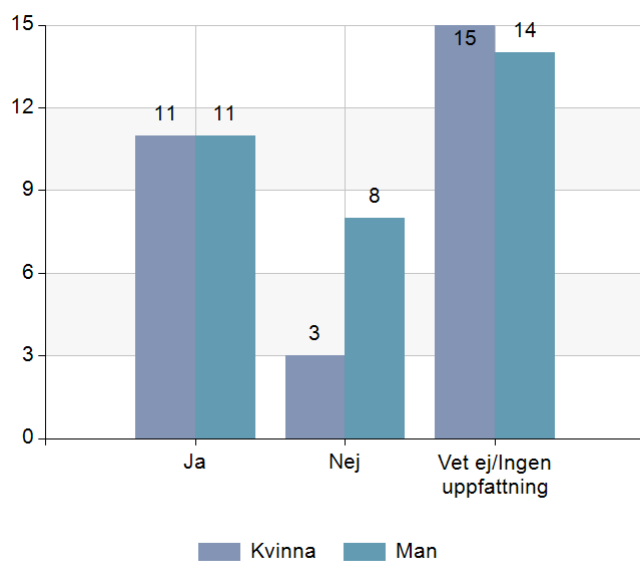
Medelvärde	3,76	3,57
Median	4	3

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Finns det åtgärder som skulle kunna förbättra möjligheterna att förena uppdrag som förtroendevald med yrkesliv och privatliv?

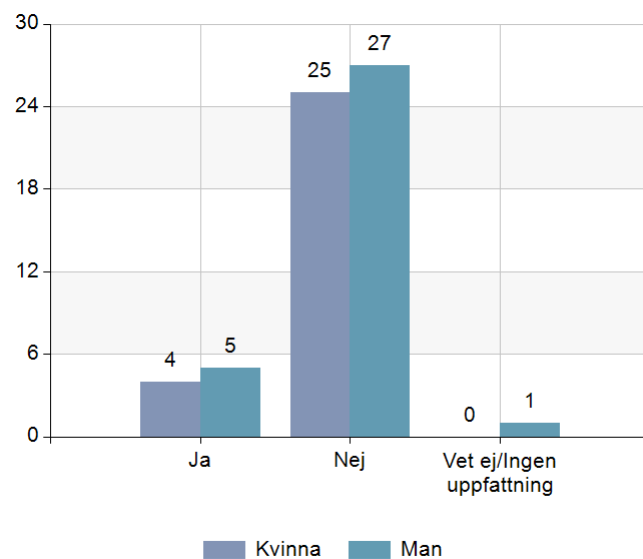
	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja	11	37,9	11	33,3	22	35,5
Nej	3	10,3	8	24,2	11	17,7
Vet ej/Ingen uppfattning	15	51,7	14	42,4	29	46,8
Total	29	100	33	100	62	100

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Har du någon gång i ditt uppdrag som förtroendevald upplevt diskriminering eller trakasserier?

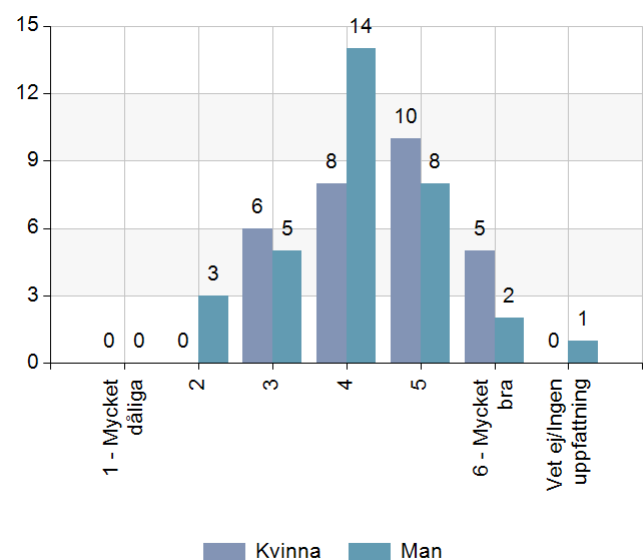
	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja	4	13,8	5	15,2	9	14,5
Nej	25	86,2	27	81,8	52	83,9
Vet ej/Ingen uppfattning	0	0	1	3	1	1,6
Total	29	100	33	100	62	100

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Vad tycker du om de villkor och förutsättningar som förtroendevalda har?

	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
1 - Mycket dåliga	0	0	0	0	0	0
2	0	0	3	9,1	3	4,8
3	6	20,7	5	15,2	11	17,7
4	8	27,6	14	42,4	22	35,5
5	10	34,5	8	24,2	18	29
6 - Mycket bra	5	17,2	2	6,1	7	11,3
Vet ej/Ingen uppfattning	0	0	1	3	1	1,6
Total	29	100	33	100	62	100

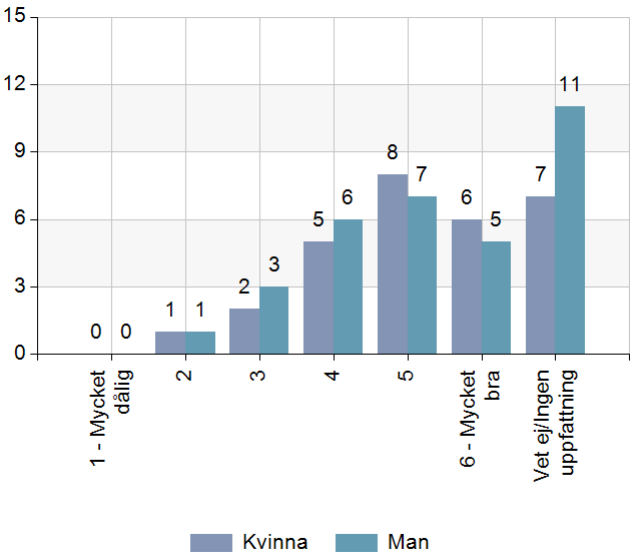

Statistik		
	Kvinna	Man
Medelvärde	4,48	4,03
Median	5	4

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Vad tycker du om den förberedande utbildningen som erbjuds till dig som förtroendevald inför en ny mandatperiod?

	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
1 - Mycket dålig	0	0	0	0	0	0
2	1	3,4	1	3	2	3,2
3	2	6,9	3	9,1	5	8,1
4	5	17,2	6	18,2	11	17,7
5	8	27,6	7	21,2	15	24,2
6 - Mycket bra	6	20,7	5	15,2	11	17,7
Vet ej/Ingen uppfattning	7	24,1	11	33,3	18	29
Total	29	100	33	100	62	100

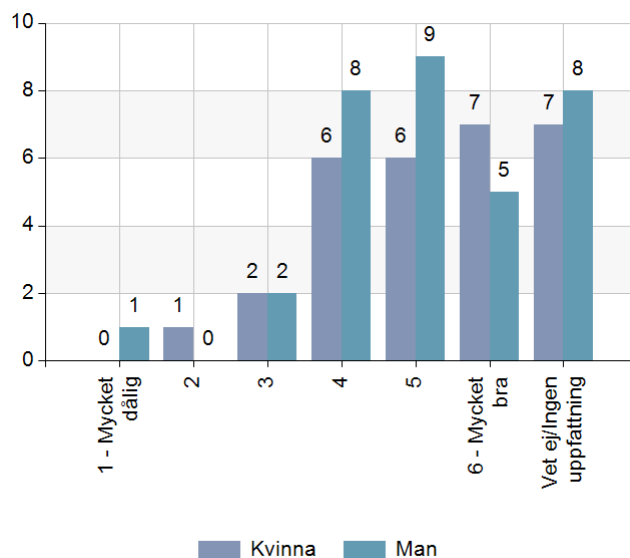

Statistik		
	Kvinna	Man
Medelvärde	4,73	4,55
Median	5	5

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Vad tycker du om den specifika utbildning som ges inom ditt uppdrag i nämnd/kommunfullmäktige/bolag?

	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
1 - Mycket dålig	0	0	1	3	1	1,6
2	1	3,4	0	0	1	1,6
3	2	6,9	2	6,1	4	6,5
4	6	20,7	8	24,2	14	22,6
5	6	20,7	9	27,3	15	24,2
6 - Mycket bra	7	24,1	5	15,2	12	19,4
Vet ej/Ingen uppfattning	7	24,1	8	24,2	15	24,2
Total	29	100	33	100	62	100

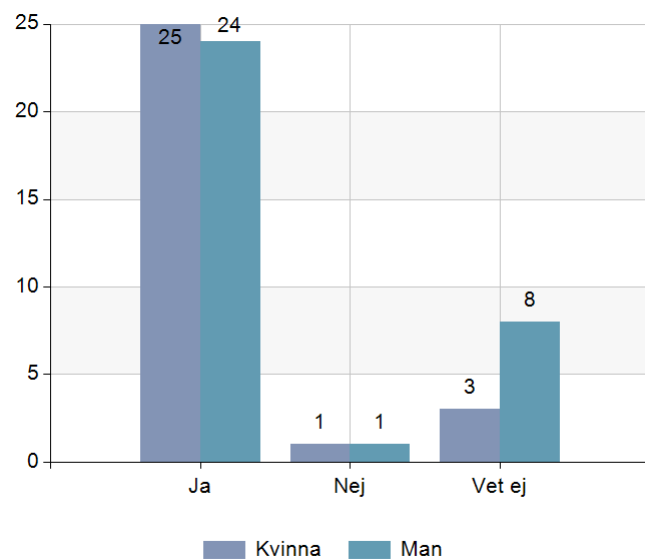
Statistik		
	Kvinna	Man
Medelvärde	4,73	4,56
Median	5	5

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

Kan du tänka dig att ta ett politiskt uppdrag i framtiden?

	Kvinna		Man		Total	
Namn	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja	25	86,2	24	72,7	49	79
Nej	1	3,4	1	3	2	3,2
Vet ej	3	10,3	8	24,2	11	17,7
Total	29	100	33	100	62	100

Svarsfrekvens	
Kvinna	Man
100% (29/29)	100% (33/33)

2025

Ansvarsfördelning mellan nämnderna inom samhälls- byggnadsområdet

Stadskontorets utredningsenhet

Utredare

Andreas Zeidlitz

Elisabet Öhrman

Kontakt

Elisabet Öhrman

036-10 57 31

elisabet.ohrman@jonkoping.se

Innehåll

Inledning	5
Bakgrund.....	5
Uppdrag.....	5
Avgränsning.....	6
Berörda nämnders ansvarsområden	6
Stadsbyggnadsnämnd.....	6
Miljö- och hälsoskyddsnämnden.....	9
Teknisk nämnd.....	10
Funktionsstödsnämnd.....	12
Kommunstyrelsens ansvarsområden	13
Hur har andra kommuner organiserat sig?	13
Lunds kommun	13
Nämnd med ansvar för samhällsbyggnad och teknik i några större kommuner	14
Nämnd med ansvar för bygglov och lantmäteri i andra kommuner	15
Nämnd med ansvar för räddningstjänst i andra kommuner	16
Nämnd med ansvar för serveringstillstånd i andra kommuner.....	16
Vilka juridiska förutsättningar behöver gälla?	17
Diskussion kring alternativa lösningar	17
Lantmäteri	17
Bygglov	17
Trafikfrågor.....	18
Räddningstjänst.....	19
Serveringstillstånd och tillsyn	19
Myndighetsnämnd.....	19
Strategisk planering.....	20
Medborgarperspektiv	20
Företagarperspektiv.....	20
Hållbarhetsperspektiv.....	21
Slutsatser	21
Strategisk och sammanhållen planering.....	21
Samordning	21
Lantmäteri	22
Bygglov	22
Trafikfrågor.....	22
Räddningstjänst.....	22

Serveringstillstånd och tillsyn	23
Reflektion.....	23
Fortsatt arbete.....	24

Inledning

Bakgrund

Bland anmälda ärenden till parlamentariska kommittén 2023-2026 finns ett antal ärenden som gäller nämndernas organisation och uppdrag inom samhällsbyggnadsområdet:

- Flytta hantering av alkoholtillstånd till miljö- och hälsoskyddsnämnden. (Moderaterna)
- Utred behovet av att flytta hanteringen av ärenden rörande myndighetsfrågor, upplåtelser av kommunal mark samt investeringar gällande vägar från stadsbyggnadsnämnden. (Centerpartiet)
- Tillstånd och tillsyn i samma nämnd. (Liberalerna)
- Utred om någon nämnd, utom individ- och familjeomsorgsnämnden, har oproportionerligt många och stora ärenden att hantera. (Miljöpartiet)
- Likartad arbetsbelastning i nämnderna. (Liberalerna)
- Utred vilken nämnd som ska ansvara för trafikfrågor. (Kristdemokraterna)
- En nämnd som hanterar myndighetsutövning. (Kristdemokraterna)
- Trafikavdelningen kan ev. flyttas från Stadsbyggnad till Tekniska nämnden. (Sverigedemokraterna)

Uppdrag

Parlamentariska kommittén beslutade den 16 maj 2024 att ge stadskontoret i uppdrag att med utgångspunkt i nämndernas reglementen utreda hur det går att uppnå en jämnare arbetsbelastning nämnder emellan. De nämnder som berörs är stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Därutöver berörs även funktionsstödsnämnden genom ansvaret för handläggning av tillstånd och tillsyn avseende servering av alkohol, försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt tobaksfria nikotinprodukter. Kommunstyrelsen berörs också genom ansvar för översiktlig planering och vissa delar av räddningstjänstens uppdrag.

Vid genomförandet av uppdraget kommer stadskontoret att intervjua berörda nämnders presidier, förvaltningschefer och verksamhetschefer. Omvärldsbevakning kommer att göras av hur andra kommuner organiserar dessa uppgifter. Stadskontoret kommer även att undersöka vilka juridiska förutsättningar som gäller för att organisera verksamheter.

Inriktningen kommer att vara att frågor som hör nära samman ska ligga under samma nämnd och att parallella beslutsgångar ska undvikas. Det är också viktigt att de politiska uppdrag som skapas upplevs som politiskt intressanta. Alltför stora förändringar ska dock undvikas.

Avgränsning

Södra Munksjön Utvecklings AB (SMUAB) är en kommunal aktör i samhällsbyggnadsprocessen i Jönköpings kommun. Bolaget har i uppdrag att leda utvecklingen av området Södra Munksjön samt att bidra till utvecklingen av industri- och logistikområdet LogPoint South Sweden.

Denna utredning begränsas till att utreda ansvarsfördelningen mellan nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet. Ansvarsområdet för styrelsen i SMUAB ligger därför utanför det område som behandlas i utredningen.

Berörda nämnders ansvarsområden

Stadsbyggnadsnämnd

Nämndens grunduppdrag

Stadsbyggnadsnämnden ska verka för en god byggnadskultur samt en god och estetiskt tilltalande stads- och landskapsmiljö. Nämnden svarar för myndighetsutövning i frågor om detaljplanläggning och planprogram samt bygglov, marklov, rivningslov, förhandsbesked och anmälan. Därutöver ansvarar nämnden för tillsyn inom plan- och bygglagen av obligatorisk ventilationskontroll, hissar, olovligt byggande och ovårdade tomter.

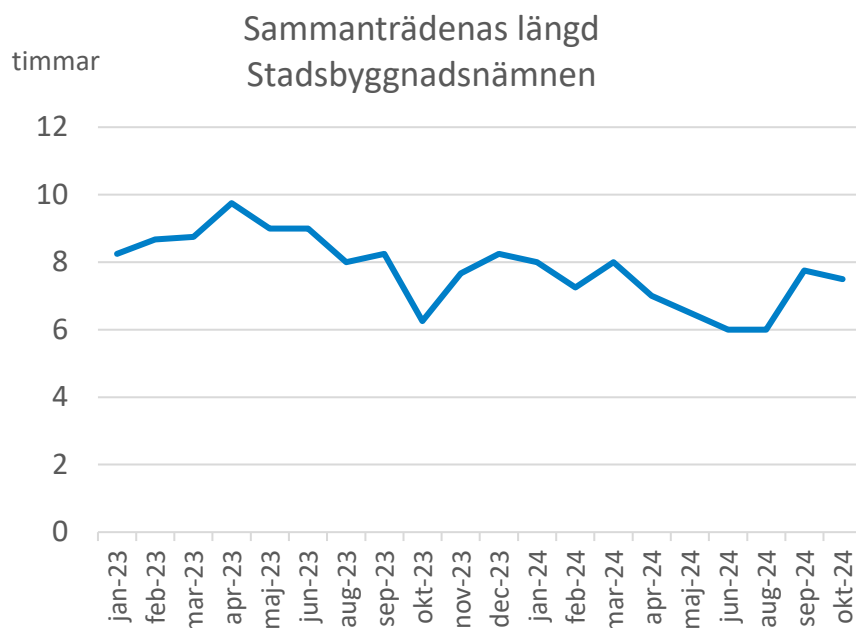
Strandskyddsdispenser, bostadsanpassningsbidrag, lantmäteriåfrågor och kommunalsutveckling tillhör också stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde. Vidare ansvarar stadsbyggnadsnämnden för kommunens grundläggande geografiska information och stomnät samt utför mätningssuppdrag.

Stadsbyggnadsnämnden är väghållare med ansvar för funktionen på vägar, gator och trafikordningar innefattande bland annat frågor rörande behov, trafiksäkerhet, miljö och framkomlighet, hållbart resande samt att upprätta budget och genomföra förbättringsåtgärder och nyinvesteringar för denna verksamhet. Nämnden svarar för att utreda och forma kommunens trafikpolitik.

Stadsbyggnadsnämnden har även ansvar för räddningstjänstens olycksförebyggande och operativa åtgärder liksom brandtillsyn.

Nämndens arbete

Stadsbyggnadsnämndens möten varar vanligtvis 8.30-16.00. Från nämndpresidiets håll ser man inte sammanträdenas längd som ett problem. Så länge nämndsammanträdenas längd inte överstiger en vanlig arbetsdag, så bedöms tiden som rimlig. Vid mandatperiodens start har nämnden haft en inkörningsperiod då det är mycket nytt som ledamöterna ska lära sig. För en ny ledamot är alla ärenden nya, men efter 1 - 1,5 år börjar ärenden att återkomma.

Nämnden har många ärenden där ledamöterna brukar ha skilda åsikter och som leder till längre diskussioner. Det är frågor som rör trafik, detaljplaner och förhandsbesked som brukar skapa mera diskussion. När den nya trafikstrategin kommit på plats, bedöms frågor om trafik kunna gå snabbare att behandla.

Handläggning av bygglov ger upphov till ett stort antal nämndärenden, trots att den absoluta övervägande delen av alla bygglovsärenden tas på delegation. Under januari – oktober 2024 har antalet ärenden i nämnden om bygglov i genomsnitt varit 19 stycken per sammanträde. Bygglovsärenden brukar ta ca 2,5 timmar på nämndens sammanträde.

Flera ändringar i lagstiftningen kring bygglov är föreslagna och är tänkta att börja gälla från 1 oktober 2025. Ändringarna berör främst bygglovsärenden från privatpersoner och innebär att fokus i större utsträckning kommer att ligga på rådgivning och tillsyn. Utifrån den information som finns rörande de tänkta förändringarna i plan- och bygglagen beräknas förändringarna medföra att antalet bygglovsärenden minskar med ca 30 – 40 procent.

Stadsbyggnadsnämnden har en mindre ärendetillströmning för tillfället nu när det är lågkonjunktur. Om det blir fler ärenden finns det risk att sammanträden börjar dra ut till 18.30 igen. Om det skulle komma in ett stort antal bygglovsärenden skulle nämnden kunna avsätta ett möte för att endast behandla bygglov. Det skulle även kunna gå att utöka delegationen för tjänstemannaorganisationen.

Bygglovsärenden av allmänt intresse bör inte delegeras till tjänstemannaorganisationen. I en större kommun som Jönköping kan bygglov av allmänt intresse handla om t.ex. badhus eller nya skolor. Beslut om sanktioner får inte delegeras enligt lagstiftningen. Beslut om strandskyddsdispenser samt avslag på bygglov är inte delegerade idag, men det är möjligt om delegationsordningen justeras. När det gäller planärenden så kan beslut om planbesked inte delegeras.

Positiva förhandsbesked är delegerade till bygglovchef. I vissa förhandsbesked där stadsbyggnadskontoret föreslår avslag åker en representant från respektive parti ut för att träffa

sökande inför beslut i nämnden. Samråd och besiktningar är en del i uppdraget att möta medborgarna. Ordföranden representerar nämnden vid samråd ca 1 gång per månad.

Lantmäteriavdelningen och kartavdelningen har sällan ärenden till nämnden, men stadsbyggnadsnämnden beslutar om namnfrågor, vilka förbereds av en namnberedning som består av 4 nämndsledamöter + tjänstepersoner. Namnberedningen har 2 – 4 möten per år om ca 1,5 timme.

Att lyfta ut räddningstjänsten från stadsbyggnadsnämnden bedöms inte innebära någon betydande minskning av antalet nämndärenden. Ärenden som rör räddningstjänst tar uppskattningsvis ca 1 timme per nämndsmöte. Under januari – oktober 2024 har stadsbyggnadsnämnden behandlat 22 ärenden som berör räddningstjänst.

Processer och samarbete - stadsbyggnadskontoret

Internt inom stadsbyggnadskontoret sker en hel del samarbete mellan de olika avdelningarna: Bygglovchef, planchef och stadsarkitekt samarbetar på många sätt, exempelvis före och under bygglov. Bygglovhandläggare medverkar i arbetet med detaljplaner och bygglovschef är med i PLEX-gruppen.¹

Bygglovverksamheten remitterar vissa ärenden till tekniska kontorets mark- och exploateringsavdelning och byggavdelning, samt SMUAB (Södra Munksjön Utvecklings AB), räddningstjänsten och stadskontorets näringslivsavdelning. Bygglovverksamheten samverkar även med miljö- och hälsoskyddsförvaltningen kring granskning av bygglovsärenden samt remitterar till miljö- och hälsoskyddskontoret i vissa ärenden.

Byggnadsinspektörer och räddningstjänstens brandskydd samarbetar kring tekniskt samråd.

Lantmäteriavdelningen samverkar med miljö- och hälsoskyddsförvaltningen kring enskilda avlopp och med tekniska kontorets VA-verksamhet, gata och mark- och exploateringen. Lantmäterimyndigheten avger yttrande vid samråd och granskning av planer.

Bostadsanpassning lyder under en egen lagstiftning. I andra kommuner ligger bostadsanpassning ofta hos socialförvaltningen. Samtidigt kräver arbetet viss kompetens inom byggfrågor. Underlag kommer från socialtjänsten och stadsbyggnadskontoret beslutar om bidrag. Formellt så är det ett bidrag till att kunna bo kvar i sin nuvarande bostad trots att det finns en funktionsnedsättning. Installation och beställning av hjälpmedel sker inte inom bostadsanpassningsbidraget utan via hemsjukvård. Eftersom verksamheten växer krävs allt mer resurser till att göra detta. Handläggare av bostadsanpassningsbidrag samarbetar med byggnadsinspektörerna. Beslut kring bostadsanpassningsbidrag är i sin helhet delegerade till tjänstepersoner och inga ärenden går till nämnd. I budgetar för 2002 och 2003 aktualiserades en överflyttning av ansvaret för bostadsanpassningsbidrag till socialnämnden, men förändringen gjordes aldrig.

Utvecklings- och trafikavdelningen samarbetar internt med såväl bygglov (kring bla. skyltar och väderskydd på allmän platsmark) och med planavdelningen då många

¹ Plex-processen är framtagen kring Plex-gruppen och tekniska kontorets och stadsbyggnadskontorets plan- och exploateringsarbete och syftar till att tydliggöra roller och ansvar internt samt förbättrad samordning av processen.

investeringsprojekt har kopplingar till detaljplan. Avdelningen arbetar också tillsammans med tekniska kontoret i olika projekt, samt är remissinstans till mark- och exploateringsavdelningen kopplat till allmän plats. Avdelningen arbetar även tillsammans med miljö- och hälsoskyddskontoret angående buller, t.ex. från trafik.

När det gäller uppdelningen av trafikfrågorna mellan tekniska kontoret och stadsbyggnadskontoret har stadsbyggnadskontoret trafiksäkerhetsfrågorna medan tekniska kontoret handhar tillfälliga ändringar och trafik hinder inklusive säkerhetsfrågor kopplade till dessa. Gränsdragningsproblematik upplevs finnas kring vad som definieras som trafiksäkerhetsfrågor. Dialog är viktigt och den har förbättrats.

I VIP 2025-2027 får stadsbyggnadsnämnden en förstärkning med en tjänst med ansvar att koordinera kommunens projekt med gator och vägar. Uppdraget innebär att samordna arbetet tillsammans med övriga förvaltningar och verksamheter.

Avdelningen för strategisk planering (tidigare Avdelningen för översiktlig planering) arbetar internt inom stadsbyggnadskontoret tillsammans med planavdelningen och utvecklings- och trafikavdelningen, samt bereder utomplansärenden tillsammans med bygglovavdelningen. Avdelningen jobbar också nära tekniska kontorets mark- och exploateringsavdelning angående genomförande av översiktsplanen.

Det finns kopplingar mellan räddningstjänsten och stadsbyggnadskontoret gällande planfrågor, trafikfrågor och övergripande samhällsplanering.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens grunduppdrag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har till uppdrag att utföra prövning och tillsyn enligt miljöbalken med undantag av de uppgifter som lagts på andra nämnder, samt att följa utvecklingen inom kommunen i miljö- och hälsoskyddshänseende. Nämnden ska medverka i planering där miljö- och hälsoskyddsfrågor berörs samt övervaka luftkvaliteten och omgivningsbuller. Därutöver ska nämnden ansvara för smittspårning av smittsamma sjukdomar via den fysiska miljön.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsuppdrag omfattar tillsyn av att uppstädning sker på plats utomhus, rökförbud i rökfria miljöer, solarier, radon i bostäder, sprängämnesprekursorer, foder och animaliska biprodukter samt internationella hot mot människors hälsa.

Vidare ansvarar nämnden för att registrera och kontrollera olika livsmedelsverksamheter i kommunen avseende riskerna med råvarorna, hanteringen och de färdiga produkterna och att ansvara för att smittskyddsåtgärder vidtas mot livsmedel, inklusive dricksvatten, som sprider eller misstänks sprida smittsamma sjukdomar.

Nämnden ska strategiskt och operativt samordna kommunens arbete med vattenfrågor samt klimatanpassning i samråd med stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och kommunstyrelsen. Vidare ansvarar nämnden för kemikaliesamordning, kalkning samt vatten- och fiskevård.

Nämndens arbete

Miljö och hälsoskyddsnämnden fattar ca 3 000 beslut per år, de allra flesta på delegation. De ärenden som skapar mest diskussion i nämnden är remisser på planärenden eller vindkraftärenden.

Nämndens sammanträden varar som regel mellan 13.00-17.00. Dagordningen innehåller många informationsärenden för att nämnden ska kunna hålla sig uppdaterad på ny lagstiftning och ge riktlinjer kring hur nya uppgifter ska prioriteras mot befintliga uppdrag. Ärenden rörande enskilda handlar om utdömande av sanktionsbelopp och viten. Det handlar om en handfull ärenden per år.

Processer och samarbete – miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddskontoret är med i PLEX-gruppens sammankomster ibland, men inte alltid. Frågeställningarna behöver vara mer konkreta för att det ska vara befogat att miljöinspektörerna lägger ner tid på det.

Tillsyn görs också av verksamheter inom kommunen, som till exempel kök. Det upplevs inte som ett problem att det är kommunal verksamhet då det finns förståelse för att tillsynerna behöver göras.

Vattensamordnare och klimatanpassningssamordnare arbetar mot berörda förvaltningar. Det finns kopplingar till räddningstjänstens verksamhet. Inte minst när det gäller civil beredskap, exempelvis skred och översvämningar. Kemikaliesamordnaren arbetar mot alla förvaltningar. Det finns synergier genom att vattensamordnare, klimatanpassningssamordnare och kemikaliesamordnare har kompetenser inom samma områden som andra anställda i förvaltningen.

Uppdelningen att kommunekologer finns på stadsbyggnadskontoret upplevs fungera bra. Vidare konstaterar miljö- och hälsoskyddsnämnden att frågor om buller och föroreningar är frågor som spänner över flera nämnders verksamhet.

Kring alkohol- och tobakstillstånd finns ett visst samarbete med socialtjänsten då man har samma typ av arbetsmetodik.

Inom miljö- och hälsoskyddskontoret finns vissa kompetenser som har koppling till bygglovverksamheten. Eftersom det är helt skilda kompetenser inom brandskydd och miljö- och hälsoskydd finns inga direkta synergieffekter med räddningstjänsten.

Teknisk nämnd

Nämndens grunduppdrag

Tekniska nämnden svarar för kommunens fasta egendom och för byggande, tillsyn, skötsel, underhåll och reinvesteringar av fastigheter för kommunens räkning. Nämnden ansvarar också för fastighetsförvaltning, drift och underhåll samt skötsel av yttre miljö i anslutning till kommunala fastigheter. Vidare ansvarar tekniska nämnden för förvärv, försäljning och upplåtelse av både fast egendom och lös egendom. Nämnden svarar också för bostads- och markförsörjning, förmedling av tomter för småhus och är huvudman för kommunens exploateringsverksamhet.

Tekniska nämnden ansvarar för städning i lokaler där kommunen bedriver verksamhet, receptioner i Hoven, Rådhuset, Kasern och Huskvarna stadshus, budcentral och vaktmästeri, konferenslokaler och administration av borgerliga vigslar.

I egenskap av väghållare svarar tekniska nämnden för underhåll, tillsyn, skötsel och reinvesteringar i gator och vägar, broar, torg och andra allmänna platser. Nämnden upprättar lokala trafikföreskrifter och utför kontroll av efterlevnad samt utfärdar sanktionsavgifter vid överträdelse. Tekniska nämnden utfärdar tillstånd för grävande verksamhet inom kommunal mark. Tekniska kontoret beslutar om ca 3 000 ärenden per år som gäller grävarbeten som berör tredje man (allmänheten). Omfattningen har ökat - för några år sedan var det ca 500 ärenden per år.

Förvaltning och reinvesteringar av parker, grönområden, kommunala lekplatser samt produktion av utplanteringsväxter åligger tekniska nämnden, liksom jordproduktion. Vidare svarar tekniska nämnden för förvaltning av kommunala naturreservat, skogar och naturområden samt byggande, drift och underhåll av kommunala hamnar och kanaler. Tekniska nämnden är huvudman för färjetrafiken Gränna-Visingsö liksom för kommunens allmänna va-anläggningar. Nämnden svarar för avfallsanläggningen Miljön och för kommunens parkeringsverksamhet.

Nämndens arbete

Nämnden avsätter tid för heldagssammanträden, men på senare tid har sammanträdena varit kortare, på grund av lägre byggtakt. Handlingar skickas ut två veckor innan sammanträdet, vilket ger en rimlig tid för inläsning och förståelse.

Tekniska nämnden är inne i stadsbyggnadsprocessen främst genom mark- och exploateringsverksamheten. Nämndens roll i markanvisningar är att fatta beslut om finansiella tilldelningar och godkänna erforderliga avtal. Att bedöma hur förslaget fungerar utifrån kriterier som genomförbarhet, miljö, ekonomi m.m. Frågor om gestaltning samverkas med stadsbyggnadsnämnden i de delar som rör markanvisningsprocesserna.

Processer och samarbete – tekniska kontoret

Tekniska kontoret samverkar med stadsbyggnadskontoret, till exempel kring projektledning. Men detta är inget som berör nämnderna.

Vid grävarbeten i kommunen har man kommit överens om en tydligare ansvarsfördelning som innebär att trafiksäkerhetsansvaret samt ansvaret för omledning ska ligga på stadsbyggnadskontoret.

Mark- och exploatering har många beröringspunkter med strategisk planering. Samarbetet fungerar bra idag och gränsdragningen är tydlig. En strategisk grupp som ska arbeta med löpande uppdatering av översiktsplaneringen är under framväxt.

Inom projektledning/detaljplanearbete diskuteras att tekniska kontorets projektledare ska komma in i ett tidigare skede i de projekt det behövs för bättre samordning och framdrift. Samarbetet fungerar bra, men respektive förvaltning ser till olika saker; stadsbyggnad bevakar plan- och bygglagsfrågor och ser till främst till gestaltning, medan tekniska kontoret ser till ekonomi, genomförande m.m.

Tjänster som vattensamordnare och klimatsamordnare delas mellan tekniska kontoret, miljö- och hälsoskyddskontoret, stadsbyggnadskontoret och räddningstjänsten.

På mark och exploateringsavdelningen finns två miljöingenjörer, varav den enas uppdrag främst omfattar arbete med förorenad mark i samverkan med miljö- och hälsoskyddskontoret.

Samverkan med räddningstjänsten sker bland annat kring kontinuitetsplanering för t.ex. fastighetsdrift.

Funktionsstödsnämnd

Nämndens grunduppdrag

Nämnden ansvarar för kommunens funktionshinderomsorg och att enskilda får service, upplysningar, råd, stöd och bistånd inom nämndens verksamhetsområde, enligt bland annat socialtjänstlagen, SoL. Vidare svarar nämnden för de rättigheter som funktionshindrade personer har avseende insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS samt de hälso- och sjukvårdsuppgifter som ingår i nämndens verksamhet.

Funktionsstödsnämnden ansvarar också för de uppgifter som ankommer på kommunen enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter samt lagen om tobaksfria nikotinprodukter. Tillsynen enligt lagen om tobak och liknande produkter avser den omedelbara tillsynen över handeln med tobaksvaror, med undantag av de uppgifter som kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd ansvarar för när det gäller rökfria miljöer. Tillstånd och tillsyn av försäljning av e-cigarett blir allt mer komplicerat då försäljningen bland annat kan innefatta e-cigarett med kemiska tillsatser motsvarande det som finns i cannabis.

Nämndens arbete med tillstånd och tillsyn

Tillståndsärenden utgör en stor andel av de ärenden som funktionsstödsnämnden fattar beslut i. I verksamhetsplanen som nämnden beslutar om i början av varje år anger nämnden mål och uppdrag som ska genomföras under året. Många av funktionsstödsnämndens ärenden är informationsärenden som syftar till att följa upp genomförandet av verksamhetsplanen. Förutom tillstånds- och tillsynsärenden så har funktionsstödsnämnden 1–2 beslutsärenden per nämndssammanträde. Nämndens ledamöter har i allmänhet ett engagemang i både funktionsstödsfrågor och i frågor om alkohol- och tobakslagstiftning.

Ärenden som gäller tillstånd och tillsyn av försäljning av alkohol och tobak brukar förläggas till första timmen. Numera brukar det inte bli så stora diskussioner kring dessa ärenden. Man jobbar förvaltningsmässigt och har en rättspraxis att följa. Alla ärenden är digitaliserade och har en standardiserad utformning.

Under januari – oktober 2024 har funktionsstödsnämnden behandlat sammanlagt 44 ärenden om serveringstillstånd och försäljningstillstånd för tobaksvaror. Delegationsordningen skulle kunna ändras så att tjänstemannaorganisationen tar fler beslut. Till exempel rörande tillfälliga tillstånd. Beslut om helt nya tillstånd, varningar och återkallelse av tillstånd bör ligga hos nämnd.

Från 1 juni 2025 utökas alkohollagen innefattande tillstånd och tillsyn för gårdsförsäljning, vilket inte bara omfattar vin, utan även öl, cider och sprit. Här är det ytterligare nya omständigheter i myndighetsutövningen som innebär att nämnden behöver pröva fler kriterier inför ställningstagandet.

Tillståndsenheten får bra omdöme av krögarna i nöjd kund-index, NKI. Det är korta ledtider från att tillståndsansökan lämnas in till nämndens beslut. På torsdagen innan nämnd avgörs vilka ärenden som tas fram för beslut på tisdagen. Det vore önskvärt om denna ordning kan följa med till en eventuell ny organisation.

Processer och samarbete - tillståndsenheten

Kompetenserna hos tillståndshandläggarna är jurist, ekonom och socionom. Över tid har arbetssättet förändrats på så sätt att den inre tillsynen av restaurangföretagen blivit mer omfattande samtidigt som den yttre tillsynen på ställen också är viktig.

Förutom att enheten utgör en del av socialförvaltningen med dess administrativa och övriga rutiner har tillståndsenheten inget direkt samarbete med andra delar av socialförvaltningen. Tillståndsenheten och livsmedelsenheten vid miljö- och hälsoskyddskontoret har vid några tillfällen genomfört samordnad tillsyn. Vid dessa tillfällen har tillståndsenheten gjort tillsyn enligt alkohollagen och livsmedelsenheten enligt livsmedelslagen. Enheten samverkar även med brandskydd inom räddningstjänsten.

Verksamheten har ett samverkansavtal med socialnämnden i Mullsjö kommun om försäljning av tjänsten handläggning av serveringstillstånd, tillsyn enligt alkohollagen, handläggning och tillsyn enligt lag om tobak och liknande produkter samt lag om tobaksfria nikotinprodukter.

Kommunstyrelsens ansvarsområden

Arbetet med att samordna kommunens krisberedskap, civilt försvar, brotts- och olycksförebyggande åtgärder samt det interna säkerhetsarbetet ligger på kommunstyrelsens ansvar. Uppgifterna utförs av räddningstjänsten.

Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens strategiska planering för användning av mark och vatten, bostadsförsörjning och trafikpolitiken inklusive att verka för en tillfredsställande trafikförsörjning och trafikmiljö. Uppgifterna utförs av stadsbyggnadskontoret.

Hur har andra kommuner organiserat sig?

Lunds kommun

Samlad samhällsbyggnadsförvaltning

Kommunstyrelsen i Lund beslutade i maj 2024 att bilda en samlad samhällsbyggnadsförvaltning bestående av stadsbyggnadskontoret, tekniska förvaltningen och miljöförvaltningen. Den nya organisationen gäller från den 1 januari 2025. Beslutet hade föregåtts av ett sammanhållet utvecklingsarbete för en effektiv och funktionell tjänstepersonsorganisation, vilket genomförts på uppdrag av kommunstyrelsen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har fyra verksamhetsområden: **Stadsplanering** (markinnehav och exploatering, översiktsplanering, planprocesser, trafikplanering samt utformning och gestaltning av torg, parker och gatumiljöer), **Gata, Park och natur** (förvaltar och sköter kommunens gator, cykelvägar, spårväg, parker, lekplatser, skogar och natur), **Miljö och bygg** (råd, service och myndighetsutövning enligt plan- och bygglagen) samt **Projekt och entreprenad** (driver och genomför stadsutvecklings- och infrastrukturprojekt inom förvaltningens ansvarsområde samt ansvarar för kartframställnings- och mätungsverksamhet.)

Det Lunds kommun vill uppnå med omorganisationen är att öka den politiska genomslagskraften - från politiskt ansvar till medarbetarnas verkställande. Inriktningen i arbetet har varit att skapa en logisk organisation som det är lätt att jobba i och med, för både medarbetare och förtroendevalda. Syftet var också att skapa en enhetlig styrmodell utan köp & sälj. Fokus ska vara på effekten för de kommunen är till för.

Nämndsorganisationen påverkas inte av organisationsförändringen

Den befintliga nämndstrukturen har bedömts vara ändamålsenlig och är oförändrad.

Lunds kommun har kvar tekniska nämnden, byggnadsnämnden, miljönämnden och renhållningsstyrelsen. Räddningstjänsten är organiserad i kommunalförbundet Räddningstjänst Syd.

Tekniska nämnden i Lunds kommun har ansvar för väghållning, (inklusive trafiksäkerhet och färdtjänst), park-, natur- och skogsområden samt förvaltning av kommunens markreserv. Gatu- och trafiksäkerheten omfattar väghållning av och ansvar för vägar, gator, gång- och cykelbanor samt torg och parkeringsplatser inom kommunens väghållningsområde. I väghållningsansvaret ingår väg- och trafikplanering, trafikövervakning, bidragsgivning till enskilda vägar och bullersanering samt administration av saluhandel.

Byggnadsnämnden ansvarar för byggfrågor, som bygglov och rivningslov. Nämnden tar även fram detaljplaner, områdesbestämmelser och översiktsplan med fördjupningar. I byggnadsnämndens ansvarsområde ingår även fastighetsreglering och andra lantmäterifrågor, namnsättning av gator, platser och kvarter, inmätning, utstakning och andra mätjänster. Framtagande och underhåll av grundkarta, övergripande infrastruktur och trafikplanering samt kulturmiljövård.

Miljönämnden är en myndighetsnämnd och nämndens verksamhet är i huvudsak reglerad i lagar och författningar. Nämnden ska enligt lagstiftningen följa utvecklingen av miljö- och hälsoskyddsfrågorna i kommunen samt främja en för individen god hälsa och optimal miljö med tyngdpunkt på fysiska miljöfaktorer.

Renhållningsstyrelsen ansvarar för den renhållning som enligt lag, författning eller lokal förordning tillkommer kommunen. I det ingår sophämtning, avfallshantering och gaturenthållning.

Nämnd med ansvar för samhällsbyggnad och teknik i några större kommuner

Stadskontoret har jämfört hur sju av Sveriges tio största kommuner har organiserat verksamheter inom samhällsbyggnadsprocessen, infrastruktur, trafik- och fastighetsfrågor samt miljö- och hälsoskydd och serveringstillstånd. De kommuner som jämförs med Jönköping är Uppsala, Linköping, Västerås, Örebro, Helsingborg och Norrköping.

Generellt framgår av jämförelsen att strategisk samordning av samhällsbyggnadsprocessen är viktig, vilket gör att kommunstyrelserna spelar en central roll i översiktlig planering. Flera kommuner har utskott inom kommunstyrelsen som fokuserar på markanvändning och hållbarhet. När det gäller samhällsbyggnadsprocessens olika delar skiljer det sig mellan kommunerna om och i så fall i vilket led som ansvaret går över till en annan nämnd.

Bild: Lantmäteriet/Boverket

Det vanliga i dessa kommuner är att kommunstyrelsen ansvarar för översiktlig planering och att detaljplaner beslutas av stadsbyggnadsnämnd eller motsvarande. Av de 20 största kommunerna är det endast i Stockholm, Göteborg och Helsingborg som inte kommunstyrelsen har ansvar för översiktlig planering. I dessa kommuner är det stadsbyggnadsnämnden som ansvarar för arbetet med översiktsplanering. I Örebro finns en markplanerings- och exploateringsnämnd i vars ansvarsområde det ingår att bistå kommunstyrelsen i översiktsplaneringen, medan kommunstyrelsen i Örebro ansvarar för att initiera arbetet med att ta fram förslag till översiktsplan och ansvara för att en uppföljning sker i enlighet med plan- och bygglagen.

Nämnd med ansvar för bygglov och lantmäteri i andra kommuner

Bygglov

Jönköpings kommun har valt att hålla samman beslut om detaljplaner och bygglov under samma nämnd. Det är något vanligare bland kommuner i Jönköpings storlek att bygglov och detaljplaner handläggs av samma nämnd. Av kommunerna i jämförbar storlek har Linköping och Norrköping valt en annan lösning genom att lägga ansvaret för bygglov på den nämnd som har ansvar för miljö- och hälsoskydd. Örebro kommun har en egen lösning med en bygg- och miljönämnd som ansvarar för såväl planprocessen som tillsyn av miljö, livsmedel och alkoholservering. I Örebro finns en markplanerings- och exploateringsnämnd som ansvarar för markförsörjning, bostadsförsörjning och exploateringsverksamhet.

Lantmäteri

Sedan 1996 har kommuner möjlighet att ansöka om att bilda en egen kommunal lantmäterimyndighet. Idag har 40 kommuner en egen lantmäterimyndighet, dessa kommuner motsvarar 51 procent av landets befolkning.

De sju kommuner som stadskontoret jämfört har alla en lantmäterimyndighet och i dessa kommuner förekommer det lika ofta att lantmäteriet ligger under samma nämnd som beslutar om detaljplaner som att det ligger under samma nämnd som bygglov. Helsingborg och Örebro har likhet med Jönköping organiserat bygglov och detaljplanering under samma nämnd.

Ansvarsfördelningen mellan staten och kommunerna för lantmäteriverksamheten kan upplevas otydlig. Regeringen har därför tillsatt en utredning som har i uppdrag att föreslå en tydlig och mer ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan Lantmäteriet och de kommunala lantmäterimyndigheterna. Utredningen ska även föreslå vilka krav som ska gälla för att få bilda en kommunal lantmäterimyndighet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2025.

Nämnd med ansvar för räddningstjänst i andra kommuner

Bland Sveriges största kommuner är det absolut vanligaste sättet att organisera räddningstjänsten i ett kommunalförbund. Av de 30 största kommunerna är det 24 kommuner som ingår i ett kommunalförbund för räddningstjänst. Två kommuner (Kristianstad och Halmstad) har renodlade räddningsnämnder medan Eskilstuna kommun har en Räddningstjänst och tillståndsnämnd som handlägger tillstånd och tillsyn över livsmedel, alkohol och tobak, skydd mot olyckor samt brandfarliga och explosiva varor. Uppsala kommun har en gemensam räddningsnämnd tillsammans med två mindre grannkommuner. I Uppsala ansvarar kommunstyrelsen för arbetet med trygghet och säkerhet.

Luleå är den enda kommun bland de 30 största som har räddningstjänsten organiserad under kommunstyrelsen. Verksamheten omfattar såväl skadeförebyggande och skadeavhjälpanande arbete som risk- och säkerhetsarbete. Luleå har tillsammans med åtta andra kommuner under 2024 genomfört en förstudie om en gemensam organisation för räddningstjänst.

Bland de största kommunerna är Jönköping ensamt om att organisera räddningstjänsten i stadsbyggnadsnämnden. Fram till 1992 hade Jönköpings kommun en särskild räddningsnämnd då räddningsnämnden upphörde och överfördes till stadsbyggnadsnämnden.²

Nämnd med ansvar för serveringstillstånd i andra kommuner

Alkohollagen och tobakslagen är skyddslagstiftningar. Det gör att det är vanligt bland kommuner att serveringstillstånd är organiserat inom socialtjänsten. Bland de sju kommunerna i Jönköpings storlek är det Linköping och Helsingborg som i likhet med Jönköpings kommun lagt ansvaret för tillstånd och tillsyn av alkoholservering på en nämnd inom det sociala området. I övriga fyra kommuner ligger ansvaret hos miljö- och hälsoskyddsnämnd eller motsvarande.

² Inför 1992 genomfördes en omfattande omorganisation i Jönköpings kommun. De största förändringarna avsåg de tekniska verksamheterna och skola och barnomsorg. Då sammanfördes verksamheter inom parknämnd, fastighetsnämnd, teknisk nämnd och delar av trafikinämnd till en ny teknisk nämnd. Samtidigt överfördes vissa delar av den tidigare fastighetsnämnden och tekniska nämnden till den nya stadsbyggnadsnämnden. Vidare överfördes ansvaret för kollektivtrafikplaneringen från kommunikationsnämnden till stadsbyggnadsnämnden.

Vilka juridiska förutsättningar behöver gälla?

Den kommunala lantmäterimyndigheten måste vara fristående från kommunens politiska ledning. Inordnas den under en befintlig nämnd eller annan kommunal enhet, är det enligt Lagrådet angeläget att den inte i sin verksamhet utsätts för politiska påtryckningar från den nämnden eller enheten. Det innebär att myndigheten inte ska kunna vara inordnad under en nämnd med ansvar för mark- och exploateringsverksamheten eller i en förvaltningsorganisation vars verksamheter har sådan karaktär.

Att organisera hela räddningstjänsten direkt under kommunstyrelsen skulle eventuellt kunna komplicera vidaredelegation av beslutsrätt från kommunstyrelsen. Utgångspunkten i kommunallagens 7 kap. 6 § är att det endast är en person som kan vidaredelegera beslutanderätt. Rättsläget är inte helt klart, men om räddningstjänsten inordnas under kommunstyrelsen måste det anges att stadsdirektören är överordnad räddningschefen. Räddningschefen kan dock ha ställning som förvaltningschef.

Det kan också vara problem med att lägga miljö- och hälsoskydd med annan verksamhet på grund av att de utövar tillsyn över alla verksamheter. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) angav redan 2015 att *”Andelen kommuner som har miljöfrågorna i samma nämnd som räddningstjänst, fastighet eller teknik har minskat jämfört med 2011, från 11 till 4 procent. I en sådan organisation finns risk för intressekonflikter – och gör det viktigt att analysera hur de jävssituationer som kan uppstå ska hanteras.”*

Diskussion kring alternativa lösningar

Lantmäteri

Ansvaret för fastighetsbildningsverksamheten är i grunden statligt. Det innebär att lantmäteri är den enda delen i samhällsbyggnadsprocessen som i grunden inte är kommunal. Kommuner har möjlighet att ha en egen Kommunal Lantmäterimyndighet (KLM). Genom att ha ett kommunalt lantmäteri får kommunen kompetensen lokalt. Det underlättar främst för kommunens planarbete och genomförande av beslutade planer, men även i bygglovsprocessen att vi har en kommunal lantmäterimyndighet. Även vid förrättningar underlättar det många gånger att lantmäterimyndigheten är kommunal, genom att man har kortare och enklare vägar vid samråd med andra myndigheter inom kommunen så som bygglov och miljö- och hälsoskydd.

Den kommunala lantmäterimyndigheten är inte politiskt styrd. Förrättningslantmätarna är myndigheten och det statliga Lantmäteriet är tillsynsmyndighet. Förutom för fysisk planering och markanvändning har lantmäterimyndigheten betydelse för fastighetsomsättning, kreditmarknaden med fastigheter som pant, fastighetstaxering och fastighetsbeskattning, folkbokföring och statistikproduktion. Lantmäteriverksamheten ska vara helt avgiftsfinansierad.

Lantmäteriafdelningen utför även en del andra, kommunala, uppgifter som adresssättning, namngivning och nybyggnadskartor.

Bygglov

Det finns en viktig koppling mellan detaljplanering och bygglov genom att bygglov utgör en konsekvens av de strategiska frågorna. Ett exempel är genomförandet av målsättningen om småhusbyggnation. Det finns fördelar med att nämnden känner igen en bygglovsansökan kopplad till en detaljplan som de antagit tidigare. Bygglov får inte ges i strid

med detaljplan. En annan aspekt är att bygglov skulle bli drabbade om detaljplanen har brister. En flytt av bygglovsbesluten skulle innebära att stadsbyggnadsnämnden tappar vissa frågor som handlar om gestaltning och om vad som verkligen blir byggt i Jönköpings kommun.

Mark- och exploateringsfrågorna ingår också i samma process som stadsbyggnadsnämnden arbetar med. Men mark- och exploateringsavdelningen har även andra uppdrag som inte hör till stadsbyggnadsområdet.

Om bygglov ska läggas på miljö- och hälsoskyddsnämnden kan det även bli aktuellt att flytta stadsbyggnadskontorets bygglovavdelning till miljö- och hälsoskyddskontoret. Det skulle medföra ett ökat behov av administrativa resurser, ekonomistöd och HR-kompetens på miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. I gengäld blir en större förvaltning mindre sårbar till exempel ekonomiskt där även en liten förändring kan ge stort genomslag i en liten nämnd. Det behövs göras ett ställningstagande var beslut om bostadsanpassningen ska ligga eftersom det inte har någon koppling till miljöbalken och plan- och bygglagen.

När en grupp av ärenden flyttar från en nämnd till en annan, är det viktigt att skapa gemensamma rutiner kring hur handläggningen ska gå till.

Trafikfrågor

Trafikfrågor hanteras av såväl kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden. Både kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden har uppgifter kopplade till kommunens trafikpolitik: Enligt reglementet ska kommunstyrelsen leda och samordna trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning och trafikmiljö medan det i stadsbyggnadsnämndens reglemente anges att nämnden svarar för att utreda och forma kommunens trafikpolitik. Kommunstyrelsens och nämndens ansvarsområden är närliggande och behöver tydliggöras genom ändring i reglementen. En sådan förändring av reglementena är under framtagande.

Tekniska nämnden ansvarar för konditionen – det vill säga underhåll, tillsyn, skötsel och reinvesteringar avseende gator, vägar, broar och allmänna platser. Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för funktionen på gator och vägar inklusive förbättringsåtgärder och nyinvesteringar. Olika ambitionsnivå hos respektive nämnd kan skapa spänningar ibland, t.ex. om utformningen av nya trafiklösningar leder till höga underhållskostnader. Men skilda perspektiv kan också ha fördelar, genom att tekniska nämnden bevakar att skötsel och underhåll av trafiklösningarna kan bedrivas effektivt, medan stadsbyggnadsnämnden bevakar att rätt funktioner finns med.

Stadsbyggnadskontoret och tekniska kontoret har genomfört ett gemensamt arbete för att tydliggöra ansvarsfördelningen kopplat till allmän platsmark i syfte att förbättra samarbetet, minska dubbelarbete, tydliggöra ansvar och roller och skapa en bättre helhetssyn. I arbetet har ansvarsfördelningen mellan stadsbyggnadskontoret och tekniska kontoret kring reinvesteringar och nyinvesteringar i allmän platsmark tydliggjorts.

Den nya tjänsten som koordinator av gatuprojekt som tillförs stadsbyggnadskontoret i VIP 2025-2027 har sitt fokus på trafiksäkerhet och trafikflöde. Det som förväntas åstadkommas är en bättre framförhållning av grävarbeten, flödesberäkningar och förbättrad kommunikation till allmänheten.

Stadskontoret bedömer att förändringen med den ny tjänsten behöver följas och utvärderas, liksom effekterna av det arbete som gjorts för att förbättra samarbetet mellan förvaltningarna.

Räddningstjänst

Att skapa en egen nämnd för räddningstjänstens ärenden skulle innebära att en sådan nämnd skulle ha få ärenden att behandla. Det finns också en risk att nämndens ansvarsområde inte blir särskilt politiskt intressant, om det inte finns någon större skillnad på vad de olika partierna vill.

Räddningstjänstens förvaltningschef upplever att kontakten med kommunledningen kring säkerhetsfrågorna fungerar bra. Att hela förvaltningen placeras under kommunstyrelsen ser förvaltningschefen som ett alternativ som skulle kunna fungera. Det är i så fall viktigt att gränssnittet mellan tjänstemannaorganisation och politik kan behållas, d.v.s. att räddningstjänsten är en egen förvaltning.

Att skilja av brandtillsyn och tillsyn över explosiva varor från övrig räddningstjänst för att flytta dessa verksamheter till en myndighetsnämnd är ett alternativ, som räddningstjänstens förvaltningschef dock inte bedömer ger några samordningsfördelar med nuvarande verksamhet inom miljö- och hälsoskydd.

Serveringstillstånd och tillsyn

Stadskontoret ser att det kan finnas fördelar med att organisera tillståndsenheten tillsammans med livsmedelstillsyn, eftersom det är samma verksamheter som man har tillsyn över och miljö- och hälsoskyddsförvaltningen är remissinstans för alkoholtillstånd. Redan idag samordnar man tillsynsinsatser. Även hälsoskydd har angränsande uppgifter kring tobakstillsyn och buller. Det finns också samordningsfördelar med brandskyddsverksamheten inom räddningstjänsten.

Jönköpings kommun har i huvudsak ett socialpolitiskt fokus på serveringstillstånd. Därför handläggs tillstånden av en nämnd inom det sociala området. Även om de socialpolitiska aspekterna är de viktigaste för funktionsstödsnämnden, så är även det näringslivspolitiska perspektivet av betydelse. Det finns en modell för kommunikation med krögarna i form av krögarträffar, där även andra kommunala verksamheter och myndigheter medverkar. Dagens verksamhet bedöms fungera bra, inklusive remissförfarande och samverkan.

Alkohollagstiftningen är relativt omfattande, bland annat gällande sanktioner. Om serveringstillstånd och tillsyn läggs tillsammans med miljö- och hälsoskydd skulle den nya nämnden i så fall arbeta mot miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen och tobakslagen. Det blir en omfattande lagstiftning som nämndens ledamöter behöver kunna. Samtidigt bedöms uppdraget i funktionsstödsnämnden bli mindre intressant om tillståndsärendena togs bort.

På socialförvaltningen finns ett bra administrativt stöd, bland annat i HR-frågor, vilket i nuläget inte finns på samma sätt på miljö- och hälsoskyddskontoret.

Myndighetsnämnd

Miljö- och hälsoskyddsnämndens presidium tror inte på en renodlad myndighetsnämnd. Men kanske att det skulle kunna gå lite mer åt det hållet. De ser att det skulle gå att arbeta

med fler lagstiftningar, vilket skulle bli fallet med fler områden, men ser att de kan behövas mer juridisk kompetens för att säkerställa att man kommer rätt i besluten.

Strategisk planering

Boverket m.fl. liknar samhällsbyggnadsprocessens olika skeden vid en kedja, eftersom de bedömningar och överväganden som görs i ett skede påverkar och skapar förutsättningar för nästa skede. Hur de olika aktörerna samverkar i varje skede blir avgörande för vilka kvaliteter den byggda miljön får. Med en sammanhållen samhällsbyggnadskedja följer huvudinriktningen från översiktsplanen med till detaljplanen.

Ett nytt sammanhållet arbetssätt för kommunens strategiska planering är under framtagande. En viktig anledning till detta är att översiktsplaneringen behöver bedrivas mer kontinuerligt. Tyngdpunkten i planeringen behöver dessutom förskjutas mot ett tidigare skede och i ökad utsträckning motiveras av varför en viss utveckling ska ske. Under de senaste åren har kommunens strategiska planering i stor utsträckning inneburit genomförande av det som kommunfullmäktige beslutat inom ramen för stadsbyggnadsvisionen. I det framtida arbetet kommer det att behövas mer politisk styrning och samordning mellan nämnder och kommunstyrelsen.

Inriktningen är ett övergripande arbetssätt med kommunens översiktsplan som gemensam grund. Målet är att nå en effektivare samhällsbyggnadsprocess där byggnation och utvecklingen av kvarter och infrastruktur sker mer samordnat. Politiska beslut kommer att behöva fattas om i vilken ordning de olika projekten i översiktsplanen och övriga större projekt om stadsutveckling ska genomföras. Det föreslagna nya arbetssättet innebär även att de strategiska projekten kommer att ha en starkare koppling till budgetprocessen.

Medborgarperspektiv

En förutsättning vid en eventuell ansvarsfördelning mellan nämnderna måste vara att effektiviteten i kommunens myndighetsutövning inte får försämrats, vare sig beträffande kvalitet, kostnad, tillgänglighet eller handläggningstider.

Företagarperspektiv

Samhällsbyggnadsfrågorna är viktiga för näringslivet. Det handlar inte bara om bostadsbyggande, utan också behov av ytor för verksamhet. Näringslivets behov av mark behöver beaktas i allt ifrån den långsiktiga planeringen till detaljplaner, bygglov och lantmäteri.

Bygglovverksamheten har haft ett stort fokus på effektivisering och att öka kundnöjdheten. Ett digitalt handläggningssystem infördes 2020 och i dagsläget ligger andelen ansökningar som görs genom e-tjänsten på över 90 procent och personal har kunnat omfördelas från registrering/administration till handläggning och rådgivning. Bygglovavdelningen har förutom byggaktörsdialogerna även dialogmöten med de personer i företagen som faktiskt söker byggloven och som har den dagliga kontakten med bygglovhandläggarna. Dessa möten har resulterat i ett ökat Nöjd-Kundindex (NKI) i bemötande.

Även andra verksamheter inom kommunen har höga NKI-värden, exempelvis miljö- och hälsoskydd och alkoholtillstånd. Verksamheten för alkoholtillstånd har utvecklats mycket och näringsidkarnas omdömen om verksamheten har förbättrats avsevärt i de mätningar av NKI som görs av kommunens verksamheter.

Hållbarhetsperspektiv

Oavsett organisering av nämnderna inom samhällsbyggnadsområdet är det viktigt att få med de tre hållbarhetsdimensionerna (miljömässig, social och ekonomisk) i hela samhällsbyggnadskedjan. För att uppnå det är det viktigt att tänka helhet, arbeta tillsammans och att ta gemensamt ansvar för att hållbarhetsperspektiven beaktas. Om processen är för uppdelad finns en risk att man ser att det är någon annan som ska ta ansvar för hållbarhetsfrågorna, vilket kan leda till att ingen tar ansvar.

Inom miljöområdet finns flera kompetenser inom hållbarhet i de olika förvaltningarna. Det är viktigt att dessa får involveras på ett naturligt sätt i processerna. När det gäller social hållbarhet finns inte kompetens i motsvarande omfattning inom samhällsbyggnadsområdet. Därför är det extra viktigt att tillgodose dessa perspektiv i processerna.

Slutsatser

Mot bakgrund av vad som framkommer i utredningen konstaterar stadskontoret att det inte finns behov av några större förändringar i ansvarsfördelningen mellan nämnderna. Bilden är att det finns en logik i den organisation och fördelning av ansvar som gäller idag och att denna fungerar på ett tillfredsställande sätt. Nuvarande organisering där beslut som är kopplade till samhällsbyggnadsprocessen i stor utsträckning ligger på stadsbyggnadsnämnden bedöms vara väl lämpad.

Ingången till utredningen är att stadsbyggnadsnämndens sammanträden är långa. Vid intervjuer med stadsbyggnadsnämndens presidium beskrivs detta dock inte som ett problem för nämnden. Nuvarande lågkonjunktur kan delvis ha påverkat sammanträdenas längd. Men sammanträdestiden påverkas också av nämndens arbetsformer och om nämnden anser att det finns ett behov skulle förändringar kunna göras. Ett förslag som framförts är att förlägga informationsärenden till särskilda sammanträden. En annan möjlighet är ökad delegering.

Strategisk och sammanhållen planering

I utredningen framkommer att formen för arbetet med strategisk planering i kommunen är under förändring. Framöver kommer ett ökat fokus att ligga på den tidigare delen av processen. Kopplat till detta pågår även ett förändringsarbete inom stadsbyggnadskontoret och den strategiska trafikplaneringen. Det är viktigt att detta arbete fortsätter och blir färdigt så snart som möjligt så att det nya arbetssättet kan implementeras.

Under utredningsarbetet har ett förslag om ytterligare en nämnd inom samhällsbyggnadsområdet lyfts fram som en möjlighet. Denna nämnd skulle ha ansvar för översiktlig planering och mark- och exploateringsfrågor. Stadskontoret kan inte se att den nämnden skulle avlasta stadsbyggnadsnämnden särskilt, och en flytt av mark- och exploateringsområden från tekniska nämnden skulle medföra att den nämnden får betydligt färre ärenden. Stadskontoret anser att det finns en risk att ytterligare en nämnd inom samhällsbyggnadsområdet skulle göra att samhällsbyggnadsprocessen blir än mer uppdelad. Ärenden gällande översiktlig planering måste oavsett gå via kommunstyrelsen på grund av kommunstyrelsens beredningsansvar för ärenden som ska behandlas av kommunfullmäktige.

Samordning

Under den period då arbetet med stadsbyggnadsvisionen bedrevs som mest intensivt var det tidigare tekniska utskottet under kommunstyrelsen ett forum för att förankra och

samordna beslut angående stadsbyggnadsvisionen. Stadskontoret föreslår att det inför kommande mandatperiod övervägs om samhällsbyggnadsutskottet på ett liknande sätt skulle kunna ge möjlighet för tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen att prata ihop sig och förbereda ärenden som ska behandlas i respektive nämnd.

Lantmäteri

Idén med att ha en kommunal lantmäterimyndighet är att den ska ha en närhet till kommunens detaljplanering. En alternativ organisering skulle kunna vara att flytta lantmäteriet till miljö- och hälsoskyddsnämnden, men stadskontoret ser inte att fördelarna överväger för att göra denna förändring. Lantmäteriavdeleningen har få ärenden till nämnden, så en sådan förändring skulle inte få någon större effekt på sammanträdenas längd i stadsbyggnadsnämnden.

De skäl som finns i andra kommuner som organiserar lantmäteriet i en myndighetsnämnd är att man vill kunna organisera mark- och exploateringsfrågorna i samma nämnd som övriga verksamheter i samhällsplaneringsprocessen.

Bygglov

Det är svårt att se några verksamhetsmässiga fördelar av en flytt av bygglovverksamheten. Om parlamentariska kommittén bedömer att det finns ett behov av att avlasta stadsbyggnadsnämnden ser dock stadskontoret att det mest rimliga alternativet är att ärenden som rör bygglov överförs till miljö- och hälsoskyddsnämnden. En sådan förändring skulle avsevärt korta ärendelistan och sammanträdenas längd i stadsbyggnadsnämnden. Samtidigt kommer miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträden att förlängas med motsvarande tid. I dag ligger större delen av samhällsbyggnadskedjan under samma nämnd, vilket inte skulle bli fallet om den delas upp på ytterligare en nämnd. Det finns fördelar med att stadsbyggnadsnämnden följer processen från detaljplan till bygglov i sina beslut.

De nya regler kring bygglov som är föreslagna att gälla från 1 oktober 2025 bedöms minska antalet bygglovsärenden hos kommunerna med 30 – 40 procent. De ärenden som försvinner är främst ärenden som beslutas på delegation så sannolikt blir det ingen större skillnad rörande antal ärenden som ska behandlas av nämnd.

Trafikfrågor

Stadskontoret bedömer att det utvecklingsarbete som pågår i dialog mellan tekniska kontoret och stadsbyggnadskontoret kring trafikfrågor är positivt. Arbetet har medfört en förbättrad kommunikation och ett tydliggörande av ansvarsfördelningen mellan förvaltningsarna. Arbetsfördelningen mellan nämnderna påverkas däremot inte. Stadskontoret anser att det pågående arbetet och effekterna av den nya koordinators roll för trafikprojekt som tillförs stadsbyggnadskontoret har förutsättningar att överbrygga de organisatoriska mellanrum som finns mellan tekniska kontoret och stadsbyggnadskontoret. Det är rimligt att denna utökning utvärderas innan någon annan förändring görs.

Räddningstjänst

Ärenden som berör räddningstjänst utgör en liten del av stadsbyggnadsnämndens arbete. Det finns kopplingar mellan räddningstjänst och stadsbyggnadsnämndens övriga ansvarsområden. Kopplingen till miljö- och hälsoskyddsnämndens frågor bedöms vara mindre. Det bedöms heller inte som helt lämpligt att organisera räddningstjänst och miljö- och hälsoskydd tillsammans, då miljö- och hälsoskydd utövar tillsyn över räddningstjänsten.

Räddningstjänsten har ett väl upparbetat arbetssätt gentemot stadsbyggnadsnämnden liksom gentemot kommunstyrelsen kring hur man arbetar med trygghets- och säkerhetsfrågor. Ett alternativ som studerats är om övriga delen av räddningstjänsten i likhet med trygghets- och säkerhetsfrågor skulle inordnas under kommunstyrelsen. Något som väger emot en sådan förändring är att kommunstyrelsen som regel inte har ansvar för frågor av operativ karaktär.

Serveringstillstånd och tillsyn

Tillståndsenheten är en liten verksamhet sett till medarbetarnas antal och enheten har litet samarbete med övriga socialförvaltningen. Enheten samverkar med miljö- och hälso-skyddskontoret och ur ett verksamhetsperspektiv finns fördelar med att flytta verksamheten dit. Verksamheten fungerar väl idag och det är viktigt att arbetssättet med snabb handläggning och att ärenden kan tas upp av nämnd med kort varsel kan behållas om ansvaret flyttas till en annan nämnd.

Ärenden kopplade till serveringstillstånd och tillsyn är en stor andel av de beslut som fattas av funktionsstödsnämnden. Om dessa frågor läggs samman med miljö- och hälso-skyddsnämnden skulle kopplingen till det socialpolitiska området på ärenden som rör tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen blir svagare.

En möjlighet för att få en nämnd med en balanserad mängd beslutsärenden är att slå samman funktionsstödsnämnden med någon av de andra nämnderna inom det sociala området. Detta är dock inget som förordas av presidierna i de sociala nämnderna. Trots den ringa ärendemängden har funktionsstödsnämnden ett omfattande verksamhetsområde, med en budgetomslutning 2025 på 1,3 miljarder kronor. Äldrenämnden i sin tur har en omslutning 2025 på 2,0 miljarder kronor. En sammanslagning av nämnderna skulle kunna försvåra de förtroendevaldas förutsättningar att ha insyn i verksamheten och fatta informerade beslut. Det finns också en risk att funktionsstödsfrågorna liksom dess brukare och organisationer hamnar i skymundan om de sammanförs med en annan verksamhet.

Stadskontoret konstaterar att det i andra kommuner som är i jämförbar storlek med Jönköping både förekommer att funktionsstödsverksamheten ligger under samma nämnd som individ- och familjeomsorg som att funktionsstöd är organiserat tillsammans med äldreomsorg. Om det skulle bli aktuellt med en minskning av antalet nämnder inom det sociala området så bedömer stadskontoret att en sammanslagning av funktionsstödsnämnden med äldrenämnden är det bästa alternativet baserat på nämndernas ärendemängd och arbetssätt.

Reflektion

Något som har observerats i samband med utredningen är att de mindre förvaltningarna har sämre förutsättningar att ha egna resurser till stödfunktioner som ekonomi, HR, kansli, informationssäkerhet och viss verksamhetsutveckling. Kommunen har ett antal mindre förvaltningar där stödfunktionerna skulle vinna på att samverka mer över förvaltningsgränserna, alternativt att vissa funktioner samlas till stadskontoret.

Samhällsbyggnadsfrågorna kommer inte att bli mindre aktuella framöver. Området är komplext och många olika intressen behöver beaktas och vägas samman i en kommun som utvecklas. Dessutom är flera nya lagförslag på gång som kan komma att förändra

förutsättningarna. Därför är det viktigt att fortsätta att följa utvecklingen och även framåt fundera över mest lämplig nämndorganisation ur ett medborgar-, företagar- och hållbarhetsperspektiv.

Fortsatt arbete

Beroende på vilka förändringar av nämndernas ansvarsområden som eventuellt föreslås av parlamentariska kommittén behöver det göras en översyn och anpassning av nämndernas reglementen. Nämndernas delegationsordningar behöver också gås igenom inför ny mandatperiod och med anledning av eventuellt ändrade ansvarsområden. Stadskontoret rekommenderar också att nämndernas arbetsformer ses över och att goda arbetssätt som tillämpas för verksamheter som eventuellt byter nämnd flyttas med till den nya nämnden.

Ändrade ansvarsområden nämnder emellan kommer att påverka kostnaderna för sammanträdesarvoden för de nämnder som fått ökat eller minskat ansvar. Nämndernas budgetar behöver justeras för detta.

Om förslaget innebär att det inrättas en myndighetsnämnd, behöver det också tas fram ett förslag på namn på denna, liksom på den sammanslagna nämnden inom det sociala området, om ett sådant förslag förs fram.

Centerpartiets förslag till beslut, parlamentariska kommittén

Stadsdirektörens ansvar

- Stadsdirektörens ansvar utökas så att den blir chef över förvaltningscheferna.

Nämndsorganisation

- Tillståndsenheten flyttas från Funktionsstödsnämnden till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- Funktionsstödsnämnden förutom tillståndsenheten slås ihop med Äldrenämnden.
- Allt som har med parkeringsverksamheten flyttas från Stadsbyggnadsnämnden till Tekniska nämnden. Till exempel parkeringszoner, tider som avgift tas ut samt tillstånd gällande parkering för rörelsehindrad.
- Frågor gällande upplåtelser av kommunal mark samlas i Tekniska nämnden (idag delat ansvar mellan Teknisk nämnd och Stadsbyggnadsnämnden).
- Bygglov, förhandsbesked, strandsskyddsdispens flyttas från Stadsbyggnadsnämnden till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- Tillsyn av byggnader (enligt PBL) flyttas från Stadsbyggnadsnämnden till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- Fastighetsbildning (lantmäteri), namngivning av gator o platser flyttas från Stadsbyggnadsnämnden till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- Myndighetsutövning gällande Brandfarliga och explosiva varor som räddningstjänsten har flyttas från Stadsbyggnadsnämnden till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.
- Bostadsanpassningsärenden flyttas från Stadsbyggnadsnämnden till Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Parlamentariska kommittén

Förslag till fortsatt beredning

Liberalerna föreslår att följande förslag till organisationsförändringar bereds.

Funktionsstödsnämndens uppdrag överförs till två andra nämnder:

Funktionsstödsfrågorna överförs till äldrenämnden.

Tillståndsfrågorna inom servering och tobak överförs till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Motivering: För att stärka miljö- och hälsoskyddsnämnden bör tillståndsfrågorna samlas i samma nämnd. Ärenden kring funktionsstöd är ganska få och kan samordnas med annan social nämnd.

En ny nämnd inrättas för övergripande samhällsplaneringsfrågor.

Nämndens uppdrag bör vara att främst ansvara för översiktsplanerarbete, strategisk trafikplanering, strategiska markförvärv, räddningstjänst.

Motivering: Stadsbyggnadsnämnden behöver avlastas men beslut kring detaljplaner och bygglov behöver hänga ihop. De strategiska frågorna bör förankras i en nämnd.

Ingvar Åkerberg (L)

Parlamentariska kommitténs slutrapport 2023-2026

Ks/2026:196 000

Sammanfattning

Den parlamentariska kommittén som arbetat under tiden april 2023 till mars 2026 har avslutat sitt arbete och överlämnat sin slutrapport daterad 2026-03-13.

Beslutsunderlag

Parlamentariska kommitténs slutrapport 2023-2026 med tillhörande bilagor 2026-03-13

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Förslag till kommunfullmäktige

- Parlamentariska kommitténs slutrapport 2026-03-13 godkänns med de förslag till beslut som framgår av rapporten med undantag för punkterna avseende förändring av nomenklaturen.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda parlamentariska kommitténs förslag avseende förändring av nomenklaturen i kommunen. Utredningen ska redovisa kostnader, arbetstid och möjlig tidsram samt belysa hållbarhetsaspekter, särskilt kopplat till produkters livslängd och behov av utbyte. Uppdraget redovisas till kommunfullmäktige senast mars 2028.

Övervägande

Den parlamentariska kommittén har haft sitt uppdrag under perioden april 2023 till mars 2026. Erfarenheterna visar att det är en ändamålsenlig och väl fungerande ordning att inför ett val och en ny mandatperiod ge en parlamentarisk kommitté i uppdrag att se över den politiska organisationen samt villkoren för de förtroendevalda. Detta arbetssätt skapar goda förutsättningar för bred politisk förankring och långsiktighet och har tillämpats i Jönköpings kommun under lång tid.

Det är positivt att kommittén har haft möjlighet att arbeta långsiktigt och samlat med frågor som rör såväl arvoden och ersättningar som organisation, ansvarsfördelning och demokratiska processer. Kommittén har arbetat utifrån följande tematiska områden:

- arvode och ersättning
- partier och förtroendevaldas förutsättningar

- organisation och uppdrag
- demokrati och inflytande

Jag vill särskilt lyfta fram följande delar av rapporten:

Arvode och ersättning

Parlamentariska kommittén har sett över gruppledarnas arvoden, funktion och arbetsbelastning samt tagit ställning till alternativa ersättningssystem.

Frågor om arvoden och ersättningar är av stor betydelse för den demokratiska legitimiteten. Det är viktigt att ersättningssystemen upplevs som rättvisa, begripliga och proportionerliga i förhållande till uppdragets omfattning och ansvar.

De föreslagna förändringarna av kommunrevisionens ersättningssystem bedöms i huvudsak vara väl avvägda. Att tydligare koppla ersättningen till uppdragets faktiska innehåll och löpande deltagande stärker såväl transparensen som förtroendet för systemet. Förslagen behöver samtidigt ses i sitt sammanhang, inte minst i relation till den föreslagna minskningen av antalet ledamöter i kommunrevisionen.

Förslagen om förtydliganden av sammanträdesarvoden för protokollförda sammanträden är också viktiga. De tolkningsproblem som tidigare funnits riskerar annars att skapa osäkerhet både för förtroendevalda och för administrationen. Samtidigt är det angeläget att följa hur de nya reglerna fungerar i praktiken, så att de inte får oavsiktliga konsekvenser för mötesformer, politisk dialog eller arbetsbelastning.

När det gäller individ- och familjeomsorgsnämndens utskott är det positivt att kommittén tydligt har beaktat arbetsmiljöaspekten. Förslagen om justerad beredskapsersättning, begränsning av antalet beredskapsdagar per månad samt krav på tydliga scheman bidrar till ökad förutsägbarhet och rimligare villkor. Det är särskilt viktigt i uppdrag som innebär ansvar under beredskap, även i en tid där digitala arbetssätt förändrat uppdragets praktiska genomförande.

Förslaget om ersättning vid sjukskrivning för fritidspolitiker innebär en nödvändig justering av regelverket. Att förtroendevalda inte ska riskera inkomstförlust vid sjukdom med kort varsel är en viktig trygghetsfråga och bidrar till att politiska uppdrag kan vara möjliga att förena med ett ordinarie arbetsliv.

Kommitténs rekommendation om att nästa parlamentariska kommitté bör genomföra en samlad översyn av hela arvodesreglementet, inklusive en språklig förenkling, är välkommen. Ett regelverk som är lätt att förstå är en förutsättning för både rättssäkerhet och tillit.

Organisation, reglementen och arbetsgivaransvar

Tydliga ansvarsförhållanden är grundläggande för god styrning och ledning i kommunen. Detta gäller i synnerhet i de fall där nämnder saknar egen förvaltning och där personal tillhandahålls av kommunstyrelsens förvaltning. Förslagen om förtydliganden i *Allmänna bestämmelser* samt i berörda nämnders reglementen är därför av stor betydelse. Ett klart definierat arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar minskar risken för oklarheter och bidrar till en mer robust organisation. Det är angeläget att dessa förändringar inte enbart blir formella, utan också följs upp i det praktiska arbetet genom fungerande samordning och dialog mellan nämnderna.

Demokrati, representation och politisk organisation

Kommitténs ställningstaganden när det gäller antal förtroendevalda i kommunfullmäktige, nämnder och kommunrevision visar på en tydlig ambition att värna den demokratiska representationen. Bedömningen att eventuella kostnadsbesparingar inte väger tyngre än de demokratiska fördelarna med nuvarande omfattning anser jag är välgrundad. Även när det gäller mandatperiodernas utformning och valberedningens arbetsformer har kommittén gjort avvägningar som präglas av respekt för etablerade demokratiska processer. Förslaget att justera valberedningens arbetsordning genom att ta bort posten som andre vice ordförande framstår som en rimlig justering som inte påverkar den demokratiska balansen.

För att ytterligare stärka den politiska samordningen och möjligheten till helhetssyn i styrningen av kommunen bör kommunalråden ges tillgång till samtliga nämnders sammanträdeshandlingar före respektive sammanträde. En sådan ordning bidrar till ökad transparens, bättre förutsättningar för dialog och ett mer samlat politiskt ansvarstagande, utan att inskränka nämndernas självständiga ställning.

Nomenklatur

Jag delar kommitténs perspektiv att en enhetlig benämning av förvaltningarna är positivt. Ett konsekvent användande av begreppen "kommun" och "förvaltning" bidrar till att göra organisationen mer begriplig, både internt och för invånarna i kommunen. Begreppet kommun tydliggör dessutom den demokratiska grunden: att verksamheten bedrivs inom en gemensam organisation som styrs av folkvalda.

Förslaget ligger väl i linje med hur vi som kommun vill uppfattas: tydliga, transparenta och demokratiskt förankrade. Erfarenhetsmässigt vet vi att otydliga eller varierande benämningar lätt skapar osäkerhet, både hos medarbetare och invånare, kring vem som ansvarar för vad. Det är också i linje med hur många andra jämförbara kommuner har valt att arbeta.

Samtidigt är det viktigt att ta hänsyn till de praktiska och ekonomiska konsekvenserna. I verksamheter som tekniska kontoret handlar namnbyten inte enbart om administrativa justeringar, utan får konkreta följd effekter i form av skyltar, utrustning och annat fysiskt material som är avsett att användas under lång tid. Att ersätta sådant material i förtid är varken ekonomiskt eller miljömässigt hållbart. Förändringar behöver därför genomföras med eftertanke och i rimlig proportion. Mot denna bakgrund är det angeläget att frågan bereds vidare, så att eventuella förändringar kan prövas, prioriteras och genomföras successivt, med målet att undvika onödiga kostnader.

När det gäller titlar med prefixet ”stads-” är det klokt att hantera dem i takt med naturliga förändringar, på samma sätt som fullmäktige redan beslutat om övergången från stadsdirektör till kommundirektör. Det ger både kontinuitet och tydlig riktning.

Jämställdhet och förutsättningar att vara förtroendevald

Rapportens visar att Jönköpings kommun i flera avseenden har en relativt jämn könsfördelning, särskilt i kommunfullmäktige där andelen kvinnor och män ligger stabilt inom intervallet för jämn representation. Samtidigt kan vi se skillnader när det gäller inflytande, roller och deltagande i praktiken.

Särskilt bör uppmärksammas att könsfördelningen i de kommunala bolagens styrelser är ojämn, med en låg andel kvinnor, samt att nämndernas presidier i hög grad domineras av män. Att vissa presidier helt saknar kvinnlig representation är en tydlig signal om att jämställdhetsperspektivet fortsatt behöver beaktas i nominerings- och tillsättningsprocesser. Rapporten visar också på återkommande könsmönster i sakområden, där kvinnor oftare återfinns i nämnder med ansvar för vård, skola och omsorg, medan män i större utsträckning dominerar tekniska och infrastrukturella verksamheter.

Enkätsvaren från förtroendevalda som har avslutat sina uppdrag ger en viktig fördjupning av bilden av politikens villkor i praktiken. Svaren visar att en majoritet av de tillfrågade i grunden har haft en positiv upplevelse av sitt uppdrag och att många även kan tänka sig att ta politiska uppdrag i framtiden. Samtidigt synliggör enkäten tydliga utmaningar som bör tas på allvar.

Särskilt framträdande är att svårigheten att förena politiska uppdrag med privat- och yrkesliv är ett av de vanligaste skälen till att uppdrag avslutas. Detta indikerar att formerna för det politiska arbetet har stor betydelse för möjligheten att engagera sig politiskt. Det är också angeläget att notera att en andel av de svarande uppger att de har upplevt diskriminering eller tra-

kasserier i samband med sitt uppdrag. Även om det inte gäller en majoritet är detta allvarligt och understryker behovet av ett kontinuerligt arbete med trygghet, respekt och inkluderande politiska miljöer.

Parlamentariska kommittén har därutöver lämnat ett antal rekommendationer och medskick, vilka redovisas i slutrapporten.

Mona Forsberg
Kommunalråd

Parlamentariska kommitténs slutrapport 2023-2026

Ks/2025:426 000

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Förslag till kommunfullmäktige

- Parlamentariska kommitténs slutrapport 2026-03-13 godkänns med de förslag till beslut som framgår av rapporten med undantag för punkterna avseende förändring av nomenklaturen, mandatperiodens längd för nämnder och bolag samt antalet ledamöter i kommunrevisionen.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda parlamentariska kommitténs förslag avseende förändring av nomenklaturen i kommunen. Utredningen ska redovisa kostnader, arbetstid och möjlig tidsram samt belysa hållbarhetsaspekter, särskilt kopplat till produkters livslängd och behov av utbyte. Uppdraget redovisas till kommunfullmäktige senast mars 2028.
- Antalet ledamöter i kommunrevisionen minskas från 15 till 9 ledamöter.
- Jönköpings kommun inför 2-åriga mandatperioder för nämnder från och med efter valet 2026, med start 2027-01-01.
- Jönköpings kommun inför 2-åriga mandatperioder för bolag från och med efter valet 2026, med start vid ordinarie bolagsstämma 2027.

Övervägande

Den parlamentariska kommittén har gjort ett gediget arbete utifrån olika områden. Jönköpings kommun har länge arbetat på detta sätt inför en ny mandatperiod och det är något som fungerar väldigt bra. För att organisation, arvoden och allmänna förutsättningar för politiken ska fungera över tid är det viktigt med en bred förankring. Sen är jag inte så säker på att parlamentariska kommittén ska fortsätta arbeta under hela mandatperioden som vid de senaste mandatperioderna utan som tidigare endast sista året inför ny mandatperiod, men det får politiken diskutera framgent.

Utifrån att beredande kommunalråd i sitt yttrande på ett bra sätt redogjort för kommitténs förslag så upprepar jag inte detta utan går direkt in på de frågor jag önskar lyfta ut.

Kommunrevisionen fyller en viktig funktion i kommunen och det är viktigt att organisationen är effektiv. Revisionens kvalitet avgörs inte av an-

talet ledamöter och Jönköpings kommun har betydligt fler ledamöter än många andra likvärdiga kommuner.

Genom att minska antalet ledamöter kan vi skapa en mer effektiv organisation, tydligare ansvar och bättre hushållning med skattebetalarnas pengar. Parlamentariska kommittén föreslår redan en minskning men jag anser att det går att minska ytterligare och föreslår därför att antalet ledamöter minskas till 9. Anledningen till att inte ytterligare sänka antalet är för att det finns en poäng med att alla partier i kommunfullmäktige är representerade i revisionen.

En annan viktig fråga för Moderaterna är mandatperiodens längd vilket vi under flera mandatperioder tagit upp i kommittén. Även om valen ligger vart fjärde år så kan en kommun besluta om en kortare mandatperiod för de flesta nämnder och bolag.

Det finns flera argument för att korta ner tiden. Först och främst ser vi att många personer anser att fyra år är en för lång tid att signa upp sig på. En kortare period skulle öka möjligheten att få fler kvinnor och yngre att säga ja till ett uppdrag.

Sen händer det mycket under en fyraårsperiod som skulle kunna göra att ett parti önskar byta ut personer. Det kan bland annat röra sig om att det blir en naturlig punkt att lämna ett uppdrag på grund av att saker hänt i en persons liv. Egentligen finns det goda skäl att införa 1-åriga mandatperioder men 2-åriga är en bra start. Det finns egentligen ingenting att oroa sig för och om det inte visar sig fungera bra så är det enkelt att gå tillbaka.

Utöver dessa förslag instämmer jag i beredande kommunalråds förslag att avvakta med ändringar av nomenklaturen för att få ett bättre grepp om arbetsinsats och kostnader. Just nu kan kommunen inte dra på sig fler onödiga kostnader och det är inga problem att vänta något innan namn på förvaltnings- och befattningar ändras, även om jag tycker att idén är god.

Förutom ovanstående punkter föreslår jag att parlamentariska kommitténs slutrapport godkänns.

Joakim Dahlström
Oppositionsråd